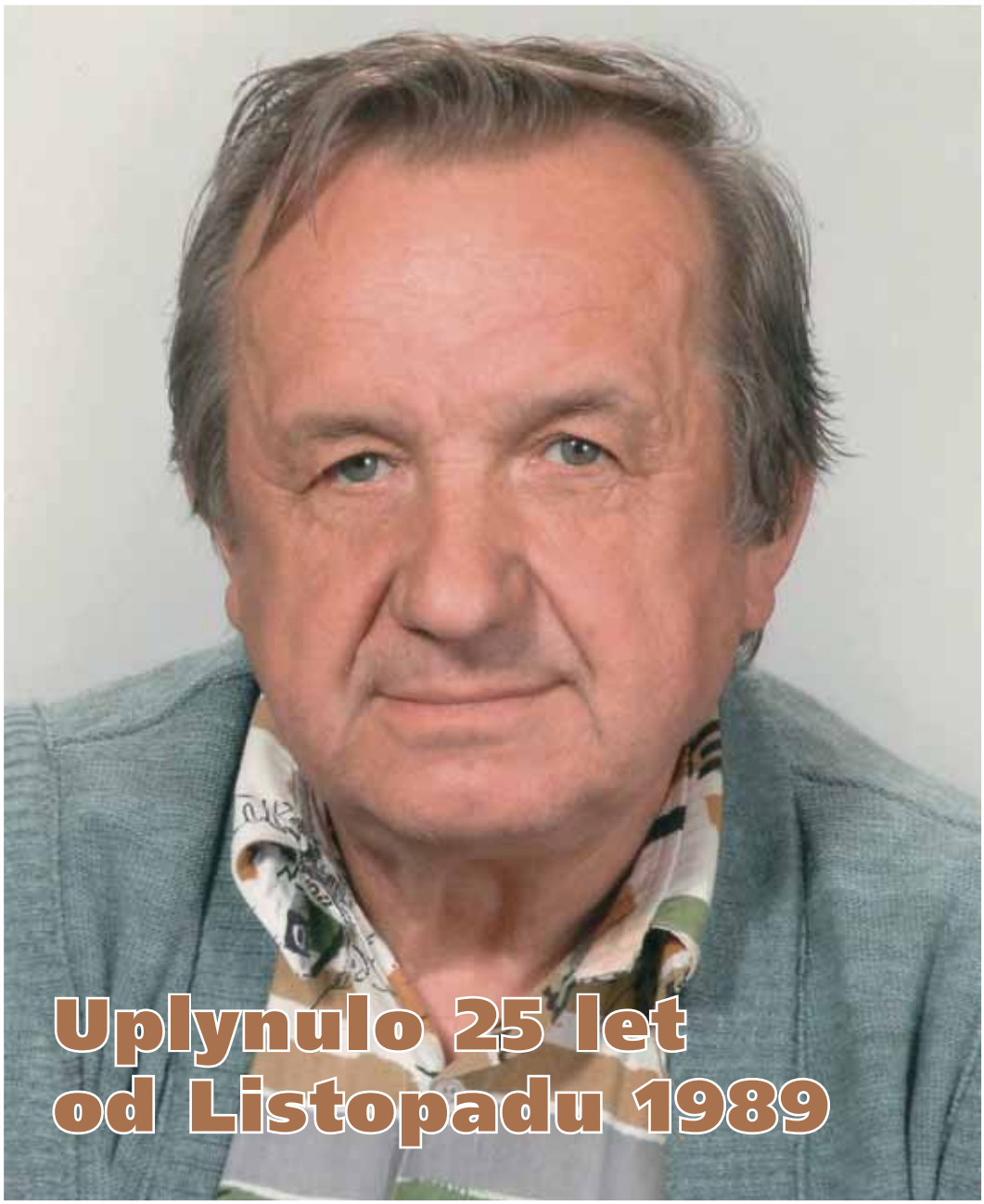
Ročník 3 / číslo 11
listopad 2014
30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

KRUŠNOHORSKÝ HERZGEBIRGE LIFE

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

Uplynulo 25 let od Listopadu 1989

Z obsahu:

Vyjádření zasloužilého krušnohorského geronta
Čtěte na str. 5

Michaelská pouť v Ostrově
Čtěte na str. 10

Horní Blatná opět ve znamení vína
Čtěte na str. 30

ÚVODNÍ SLOVO

O jednom kulatém výročí a komunálních volbách

V těchto si dnech si připomínáme 25. výročí 17. listopadu 1989 a událostí sametové revoluce, jež odstartoval brutální zásah policie proti demonstrantům na pražské Národní třídě. Od té doby už vyrostla jedna nová generace, a připočteme-li i ty, kteří v listopadu 1989 ještě ani nechodili do školy, pak již celá třetina současné české populace zná předlistopadové poměry jen z druhé ruky.

Ale i ta dvoutřetinová většina, které ještě dobu komunismu pamatuje, často zapomíná, co Listopad 1989 přinesl a za co mu vděčíme. Pád zdegenerovaného totalitního režimu, obnovení parlamentní demokracie, svoboda názorů a vyznání, možnost volně cestovat do zahraničí a studovat v cizině, omezení cenzury a fízlování na každém kroku, dostatek zboží v obchodech a nakupování bez front – to vše jsou věci, které jsme si před Listopadem často nedokázali představit, ovšem dnes je bereme už jako samozřejmost. Ne všichni jsou také ochotni si připustit, že od roku 1989 vzrostla průměrná hrubá mzda z 3 170 korun na současných 25 800 korun měsíčně, a že se tak po započtení inflace zvýšila o více než polovinu. Jinými slovy ze své mzdy si nyní můžeme koupit o polovinu víc věcí než před 25 lety.

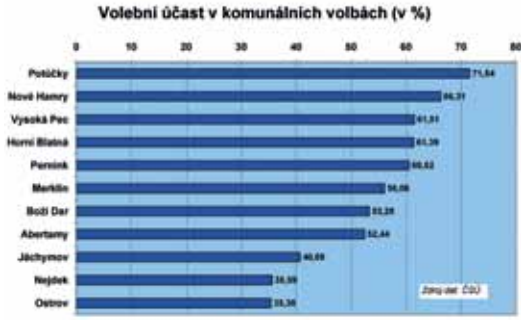
Jistě, leckdo namítne, že toto srovnání pracuje s ošidným slovem „průměrná" a že zdaleka ne každý se má o polovinu lépe než dřív. Jako třeba čím dál početnější skupina seniorů, jíž věnujeme hlavní téma tohoto Luftu. A že jsou zde naopak skupiny lidí, kteří se mají daleko lépe, než by odpovídalo jejich výplatním páskám, bohužel včetně těch, kteří si udělali dobrý byznys z politiky. Korupce v nejvyšších patrech domácí politiky dosáhla od dob opoziční smlouvy takových rozměrů, že důvěra v parlamentní demokracii a politické strany, těžce vybudovaná po Listopadu, se přiblížila bodu mrazu.

Projevilo se to opět i v říjnových komunálních volbách, v nichž všechny politické strany, které se v posledních letech střídaly u moci, ztrácely hlasy voličů. Markantní to bylo zvláště ve velkých městech, kde dřívější voliči zavedených stran, pokud vůbec k volbám šli, dali přednost dosud nezdiskreditovanému hnutí ANO.

V malých obcích, kde se všichni navzájem znají, je situace jiná. Vstupenkou do zastupitelstva zde není politická příslušnost, ale viditelná práce, to, co komunální politici dokážou pro „své" obce udělat. Z tohoto pohledu dosavadní představitelé obcí našich krušnohorských končin v nynějších komunálních volbách obstáli. I když v době uzávěrky Luftu ještě nebyly známé výsledky všech ustavujících zasedání nových zastupitelstev, celkově se žádná zemětřesení nekonala. V některých obcích jako například v Merklíně, Nejdku, Nových Hamrech či Potůčkách sice na postech starostů došlo ke změnám a leckde se obměnili i další zastupitelé a radní, ve většině obcí v našem okolí však vedení radnic zůstala ve stejných rukách.

Přejme staronovým i novým starostkám a starostům, aby svou práci v zájmu Krušných hor a jejich obyvatel vykonávali co nejlépe.

Vaše redakce

Volební účast v komunálních volbách 2014: čím menší obec, tím větší účast

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Téma: Senioři kolem nás
Thema: Senioren um uns 4

Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu
Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region 8

Aktuality: Fotoreportáž z Michaelské pouti v Ostrově
Aktualität: Fotoreportage vom Michaelsfest in Ostrov 10

Sport: Blaťák 2014, Nejdecký kros
Sport: Plattenberglauf 2014, Neudeker Cross 14

Aktuality: Oslavená osmdesátka perninské školy
Aktualität: Die Feier zum 80-jährigen Jubiläum der Bärringer Schule 17

Historie: Bergkastenmann: muž s dolem na zádech
Geschichte: Der Bergkastenmann 18

Aktuality: O ArchaeoMontanu v Dippoldiswalde
Aktualität: Über ArchaeoMontan in Dippoldiswalde 19

Tip na výlet: Za hornickými a geologickými zajímavosti západního Saska
Ausflugstipp: Zu den Bergbau- und geologischen Sehenswürdigkeiten im westlichen Sachsen 20

Z naší přírody: Poslední vzpomínka na letošní houbovou sezonu
Aus unserer Natur: Die letzte Erinnerung an die diesjährige Schwammesaison 22

Historie: Řeč horníků
Geschichte: Die Sprache der Bergleute 24

Aktuality: Kulinářské zážitky v Krušných horách
Aktualität: Das Erzgebirge kulinarisch erleben 26

Ze společnosti a kultury: Pohled do zákulisí ochotnického souboru Jirásek Nejdek
Kultur und Gesellschaft: Ein Blick in die Hinterbühne des Amateurtheaters Jirásek Nejdek ... 28

Recept měsíce: Jáchymovské pečené knedlíky
Rezept des Monats: Toler gebockene Knödle 29

Vážně nevážně: Horní Blatná opět ve znamení vína
Ernsthaft unernsthaft: Platten wieder als Weinstadt 30

Zaručené počasí: Zima přede dveřmi
Das Wetter: Der Winter steht vor der Tür 32

Ročník 3 / číslo 11
LISTOPAD 2014

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Pavel Andrš, Karel Picura, Ulrich Möckel, Eva Skalníková, Václav Kupilík, Petr Mikšíček, Hanuš Hron

Foto na titulní stránce:
rodinné album J. Konečného
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní programy
Eva Hejtmánková
E-mail: hejtmankova.eva@seznam.cz

Distributoři
Potůčky – Lenka Štrauchová
Horní Blatná – Eva Chlumská; U Gity
Pernink – U Patrika, Květinářství
Pernink – benzinová pumpa
Abertamy – Lenka Löfflerová; U Březiny
Abertamy – Maso Zacharda
Boží Dar – Jitka Peřina; Konzum Čáda
Jáchymov – muzeum
Pstruží – Anna Heranová
Merklín – Hedvika Roznerová
Nové Hamry – hotel Schwarz, Infocentrum
Vysoká Pec – Iva Hüttnerová
Nejdek – Alena Veselá, lékárna
Nejdek – Trafika, Hotel Anna
Tisová – Kukačka
Myslivci aj. – Ivana Pečimúthová
Lesná – Mgr. Dana Waldsteinová
K. Vary, Krymská-cestovka – Z.Štréblová
K. Vary, Krajská knihovna – infocentrum
Ostrov, Dům kultury – Infocentrum

Další distributoři jsou vítáni!

Prodej – infocentra v obcích
Náklad 850 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 3. 12. 2014.

Od úmrtí Jindry Konečného uplynulo pět let

Letos si připomínáme již 25. výročí sametové revoluce, která vedla k pádu komunistického režimu a přeměně totalitního politického zřízení na demokratické. K urychlení změn přispěl rozpad bývalého východního bloku a narůstající nespokojenost obyvatelstva s ekonomickou a politickou situací v zemi. Výraznou osobností těch pohnutých dnů na Karlovarsku byl Hornoblateňák Jindra Konečný, od jehož úmrtí letos uplynulo pět let.

PhDr. Jindra Konečný
***7. července 1940 +20. března 2009**

…zemřel po krátkém zakolísání srdce, navzdory snaze lékařů, ve Fakultní nemocnici v Plzni

Přestože se vyhýbám pohřbům a s odchodem blízkých se srovnávám v ústraní, cítím povinnost připomenout jeho bytí. Proto tento křížek a tento připsaný nekrolog.

Jindra, jinak mu nikdo neřekl, byl široce vnímán zejména ve spojení s karlovarským revolučním listopadem 1989. Osud nás v tom čase svedl k sobě. Stáli jsme v ty dny vedle sebe, přestože naše další cesty se míjely.

Jindra byl větroplach v půvabném smyslu toho slova. Byl éterický v pohybu i ve slově. Stejně tak opustil pomíjivý svět. Jeho poslední krok byl jako jeho autostop – mávnul a odjel. Měl velké srdce, které ho vedlo životem. Kvůli němu bolestivě narážel na pragmatismus a kalkul života kolem sebe a myslím, že proto mnohdy ani nechápal proč. I on se s tím pral – svým způsobem: pomáhal lidem kolem sebe, vypovídával se z toho a hlavně se z toho vypsal do svých básniček nebo to utápěl s démonem…

Byl, jaký byl, a trvalo mi hodně dlouho, než jsem se srovnal s jeho vnímáním, pro které jsem mu mnohdy neporozuměl. Myslím, že tak nějak procházel zalidněným hříšným světem i Horní Blatnou. Zmiznul kvapem, vrtulníkem, asi proto bez loučení – byl někdy roztržitý. Proto jsem se s ním loučil zde, před hlavní poštou v Karlových Varech, stylem, který k nám patřil – zapálil jsem mu s přáteli a známými svíčku na cestu.

Jiří Kotek

Jindřich Konečný se narodil 7. července 1940 v Leeden Loose v Německu. Většinu života prožil v Horní Blatné, s manželkou Květoslavou měl dva syny. Zemřel na infarkt 20. března 2009 po kratší hospitalizaci ve Fakultní nemocnici Plzeň, kam byl převezen po náhlé srdeční nevolnosti. Vyučil se nástrojařem a toto řemeslo vykonával až do roku 1990. Při tom stačil vystudovat strojní průmyslovku, jazykovou školu, gymnázium, VUML (1965–1968, údajně z recese, nikdy nebyl v KSČ) a roku 1985 absolvoval obor filozofie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Kromě toho se zabýval i psychologií, sociologií a vědeckým řízením.

Za normalizace působil v disentu. Podílel se na pašování knih a byl členem koordinačního výboru HOS i Nezávislého mírového sdružení. Byl spolupracovníkem Jiřího Pelikána v Římě i jeho Listů a Pavla Tigrida v Paříži i jeho Svědectví. Z politických důvodů byl odsouzen ke dvěma rokům vězení a jeden si i odseděl (1983–1984). Opakovaně pak byl preventivně zatýkán před oslavami státních svátků. V říjnu 1989 patřil k organizátorům prvních protirežimních demonstrací před hlavní poštou v Karlových Varech a k hlavním organizátorům vzniku Občanského fóra (OF) v tomto městě.

Po sametové revoluci zasedl v rámci procesu kooptací do Federálního shromáždění, do Sněmovny lidu (volební obvod č. 46 – Karlovy Vary, Západočeský kraj) jako bezpartijní poslanec, respektive poslanec za OF. Mandát za OF obhájil ve volbách roku 1990. Po rozpadu OF přešel do parlamentního klubu Občanského hnutí. Ve Federálním shromáždění setrval do konce funkčního období, tedy do voleb roku 1992. Mezi lety 1992–1995 byl pracovníkem Ministerstva zahraničních věcí ČR. Publikoval v časopisech, denním tisku a spolupracoval s rozhlasem i televizí. Vedle psaní poezie a prózy se zabýval především tvorbou aforismů. Zažil slávu, kariéru i dobrovolný odchod, aby zůstal sám sebou. Vždy víc rozdával, než bral.

(red)

Jaro 1990 – před hlavní poštou v Karlových Varech (foto Jan Vigh)

Agitace 1

Nevím jaká odmocnina z moci jsem já
Nevím jaká odmocnina z moci jste vy
Ale já a vy to znamená
My nejsme bezmocní
Umocněme se

(Jindřich Konečný, ze sbírky Zpověď Dona Quijota)

Senioři okolo nás

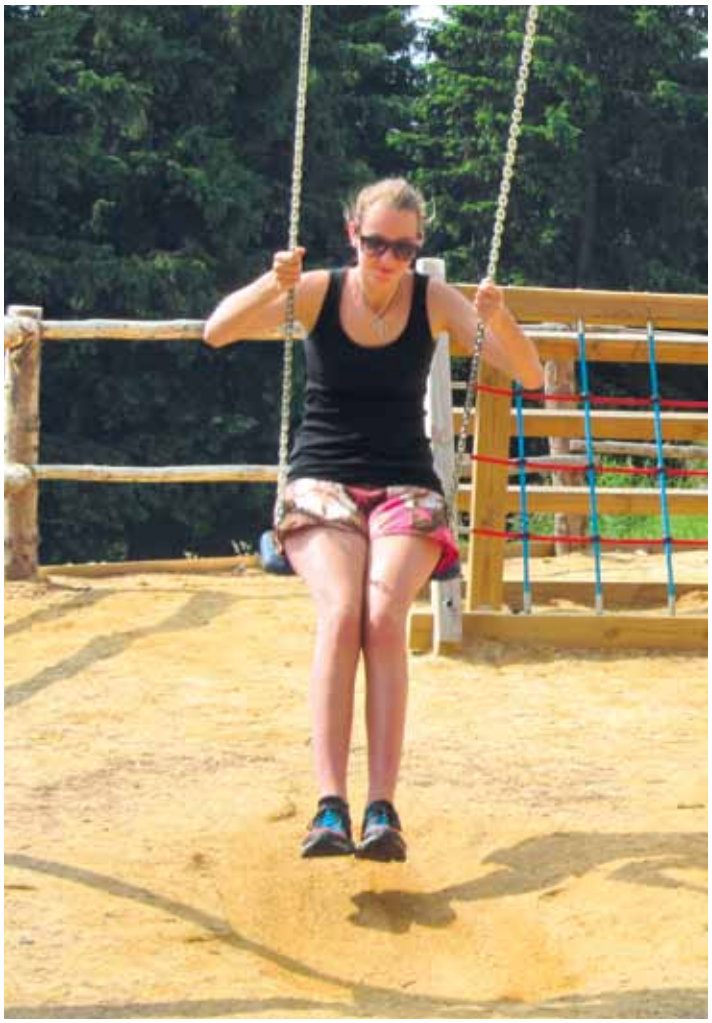
Dnešní společnost ovládá kult mládí. Být mladý se prostě nosí, být mladý je prostě cool. A kdo už mladý není, alespoň se o to snaží, co mu vlastní síly, soudnost a peněženka stačí. Stáří není na pořadu dne, je vytlačováno na nejnutnější okraj zájmu a bráno tak trochu jako trpěné zlo, které stojí zbytečně moc starostí a peněz. Pomalu se začíná vytrácet tisíce let fungující mezigenerační solidarita nad rámec vztahu „má dáti, dal“. Tento jev vybízí k zamyšlení už jen z pohledu perspektivy vývoje věkové struktury současného obyvatelstva, jeho stárnutí a vyrovnávajícího se poměru mladí versus staří. A protože podzim v přírodě bývá srovnáván s pokročilým lidským věkem, zvolili jsme tento fenomén za téma listopadového čísla našeho časopisu. Jak se na stáří dívají zástupci tří věkově rozdílných generací a co nám k tomu v našem okolí nabízí stát, předkládáme k posouzení vám, našim čtenářům. (red)

Když podzim přichází…

Stáří, podzim života, příprava na smrt, to jsou slova, kterými můžeme nazvat jednu část bytí většiny lidí.

Staří lidé, lidé, kteří prošli velkou část cesty života, lidé nesoucí vědění generací, lidé plní zkušeností se životem, lidé smířeni s nenaplněnými a nenaplnitelnými sny, lidé bez ideálů, které tou náročnou cestou ztratili, lidé, co prošli minulým bouřlivým stoletím. Řeklo by se, že je nemůže nic překvapit, že vše prožili a vším prošli, ale není samo stáří překvapením?

Myšlenka stáří, to jest užívat si života, když už člověk nemusí do práce, čas se mu nestaví do cesty a má k dispozici veškeré vědění nabyté nelehkou cestou životem. Pravděpodobně se to snadno řekne, že si člověk může dělat, co chce. Ale je motivací k užívání si života to, že se člověk každé ráno probouzí s novou bolestí v části těla, o které dříve nevěděl? Že do sebe musí nasoukat mističku barevných pilulek, které údajně zabraňují neduhům provázejícím věk, někteří by řekli, že pouze udržují tělo v relativně provozuschopném stavu? Že první ranní pohled padne na skleničku na nočním stolku, ve které se vznáší umělé zuby? Že budou lidé na člověka pohlížet skrz prsty, když jde dlouho přes přechod, když si chce sednout v autobusu, když v obchodě vybírá ta nejhezčí rajčata? Nejsem si úplně jistá tím, zda je to onen vrchol života, který pracující lidé očekávají a spojují si ho s myšlenkou „To bude pohoda, udělám, co jsem neudělal, a užiji si, co jsem si neužil, vždyť budu mít čas.“

Smutnou pravdou je, že času bude stále stejně, den bude mít pořád 24 hodin. Z programu vypadne návštěva zaměstnání, ale přibudou další neodkladné záležitosti, návštěvy lékařů, známých i neznámých lidí, sáhodlouhé telefonáty s kamarády, ve kterých se prodiskutují veškerá témata jídlem počínaje a nemocemi konče. Myslím si, že většina lidí je demotivována stavem svého zdraví a nemá chuť začít něco dělat, něco, co si pro toto období určili. Věčným argumentem je otázka, zda má smysl něco začínat, budovat, když už si toho člověk stejně neužije. Má smysl si koupit nové auto, když s ním za pět let nebudu moci jezdit? Má smysl přestavovat místnost, když v ní dlouho žít nebudu? Má smysl pořizovat si koně, když nebudu mít síly se o něj postarat? Má smysl mít velikou zahradu, když ji nebudu moci obhospodařovat? Má smysl být? Toť otázka.

S tímto přístupem k životu toho člověk opravdu moc neudělá. Ať již mladý člověk plný ideálů, tak i člověk starší, který ideály poztrácel, by měl jít dále. Přes veškeré útrapy a strasti, které s věkem přibývají, by měl jít člověk dále. A z mého pohledu z toho vyplývá jedno – život, ať již jakýkoliv, smysl má. Jak se praví v Coelhově Alchymistovi: Život je zajímavý právě pro tu možnost uskutečnit nějaký sen.

Jana Picurová,
studentka gymnázia
ve Wunsiedelu

Stáří je velmi zvláštní věc

Když mi bylo dvacet, všichni padesátníci mi připadali jako starci nad hrobem. Teď je mi padesát (a něco) a připadám si pořád jako mladá holka. Jenže co když to není pravda?

Nějak všechno rychle ubíhá – vystudovala jsem, vdala se, narodil se nám syn, chodila jsem do práce, vychovávala dítě, man-

želovi lezla přiměřeně na nervy. Prostě normální život. Jenže syn vystudoval, oženil se a mě se stále častěji známí ptají, jestli už budu babička. Na vnoučátko se samozřejmě moc těším, ale přece jenom: já bych měla být babička? Ale co, dneska jsou babičky šik a plné života – nic se neděje.

A pak jednou večer otevřu Krušnohorský Luft a koukám, že je nějak nekvalitně vytištěný – písmenka jsou divně rozmazaná. Jenže omyl – to jen já potřebuji brýle na čtení. Vůbec se dějí divné věci, například stráň za domem je delší a já se zadýchala, schody jsou příkřejší a bolí mě z nich nohy, v televizi vidím reklamu, kde čilí senioři polykají zázračné pilulky a jsou jako rybičky, takže přemýšlím, jestli nějaký úžasný medikament nekoupit, a pak mi to dojde. Je to tady – stáří klepe na dveře.

Od té doby mě napadají poměrně chmurné myšlenky, začínám přemýšlet o realitě. Někde jsem četla, že na stáří je potřeba se připravit – přizpůsobit bydlení, změnit životní styl a stravování, našetřit si včas nejméně milion... No některé úkoly už nestihnu, tak si zakážu na téma stáří myslet a přesvědčuji sama sebe, že budu milá a čilá stařenka, která nebude mít žádné problémy. A navíc, než mě stáří dohoní, bude to ještě dlouho trvat. Přesto pro jistotu mrknu na dům s pečovatelskou službou a zkoumám, ze které strany je nejlepší výhled a kam svítí slunce.

Blbost, jsem přece v nejlepších letech a na nic takového nepotřebuji myslet. Jenže co když to není tak docela pravda?

Hedvika Roznerová

Vyjádření zasloužilého krušnohorského geronta

Vážení čtenáři, především vám chci blahopřát, že jste se dík své vytrvalosti pročetli až k samému jádru stařeckého pudla. Autor těchto řádků, který zde právě existuje 89 let, 4 měsíce, 9 dnů a 18 hodin, vám snad jako jediný může podat věrohodnou, vědecky a lidsky fundovanou výpověď o fenoménu „stáří“.

Tedy. Stáří je ve své podstatě zákeřná „plíživá kontrarevoluce“, která nic netušícího gerontíka napadá ve zcela netušeném čase, na zcela netušeném místě. Společným znakem všech našich problémů je pak to, že pouze přicházejí, ale nikdy nás už neopouštějí. Pokud nás náhle začne svědět levá nosní dírka, dosvědí se s námi až do hrobu. Jiný příklad: Vetchá stařenka, která ví, že „musí“ každé dvě hodiny, stojí frontu na Sparta – Plzeň, když tu náhle přifrčí stáří a jen tak mírnix-dýrnix (mimo čas a prostor) zaštípne měchýř. Dalších slov netřeba. Kdo nutkání zná plamen, ví – s fotbalem je ámen!

Další otázka. Co se ještě vyplatí? Blíží se čas Vánoc a stařečci se ptají: Mám, či nemám koupit stařence briliantový náhrdelník? Stejně i babičky se ptají: Mám, či nemám dědečkovi koupit nové Alfa Romeo? Rádi bychom, vždyť důchody již celé roky nejsme schopni utratit, ale vyplatí se to ještě? Ani ten kartáček, lidé zlatí, na umělý chrup se nevyplatí.

Nemoci. Ano, sužují nám život. Ale přátelé, o čem bychom se druh s druhem bavili než o tom, co nás tak skálopevně sjednocuje? Na lavičce v parku líbá stařík starku. Líbají se do noci a bez cizí pomoci líčí si své nemoci.

Plastic people. To je naše budoucí pojmenování. Stále více lze nefungující součásti našich chátrajících těl nahradit. Tu plastem, tu titanem či ocelí. Začne to zuby, pokračuje čočkami, sluchadly, výměnou střev, kostí, cév, silikonových ňader, brzo i penisů atd. atd. Zkrátka zmizí píplíci a přežijí jen plastici. Je v tom ale past, plastici jsou plast a přes všechny hemzy, nedostanou penzi.

Sex. Svědkové sic nejsou, ale že prý údajně lze pěstovat ho moc fajně. Zejména když mordyjé, polyká se chemie.

Machrování (zejména starců). Trvalým znakem všech mužů je touha být „někdo“. Společným znakem všech mužů v penzi: náhle jsou „nikdo“. K nim volám: machrujte, malověrní, machrujte! Vaši sněnou minulost profesní, na hřišti, ve vzduchu, ve vodě, pod zemí či v posteli předkládejte k uvěření všem a hlavně furt. Vám, kterým je to málo, slézejte vrcholy, plavte přes La Manche, přihlaste se do tanečních, balte jointy, balte kočky, které oslní váš důchod, a cíl při seskoku padákem zaměřte vždy na střed krematoria.

Chápu, že i přes všechna má povzbudivá slova se naleznou jedinci, co podlehnou vínu či vlastnímu splínu. Zde mé povzbuzení poslední. Přátelé, pomněte, že náš život je boj mezi námi a Českým úřadem sociálního zabezpečení, kdo dřív padne. Proto vydržte!!!

Hanuš Hron

Domov se zvláštním režimem MATYÁŠ v Nejdku

Dne 1. listopadu 1996 zahájil provoz Domov důchodců v Nejdku (od roku 2007 jako Domov se zvláštním režimem MATYÁŠ v Nejdku, příspěvková organizace, dále Domov). Vznikl po tříleté přestavbě tří samostatně stojících budov, někdejších ubytoven Vlnapu. Veškeré náklady na rekonstrukci a vybavení nových a bezbariérových prostor financoval Okresní úřad v Karlových Varech. Kapacita bezbariérového Domova zpočátku činila 114 lůžek, nyní jde o 105 lůžek. Současným zřizovatelem je Karlovarský kraj.

s podporou a respektem k individualitě a důstojnosti obyvatel Domova, jejich přáním, možnosti volby a rozhodování.

Domov poskytuje sociální službu osobám s chronickým duševním onemocněním (dospělým osobám se stařeckou demencí, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí ve věku od 60 let, jejichž stav odpovídá těžké nebo úplné závislosti na pomoci jiné fyzické osoby při zajištění péče o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti).

Domov má vlastní kuchyň, prádelnu, disponuje zimními zahradami

Společně s personálem

Posláním Domova je poskytování komplexních celodenních sociálních služeb dospělým a seniorům, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou žít ve svém přirozeném prostředí a potřebují zvýšenou péči včetně služeb, jež jim nemohou být poskytovány v jejich vlastním domově. Dalším úkolem Domova je vytváření klidného, bezpečného a přátelského prostředí s květinami a příjemným posezením s krásným výhledem do zeleně, tělocvičnou, společenskými místnostmi, kuchyňkami na patrech sloužícími obyvatelům k jejich individuálnímu využití, rehabilitačním provozem, klubovnami pro skupinovou zájmovou činnost a potřebným technickým zázemím. V ubytování zatím převažují dvoulůžkové pokoje. Každý pokoj, vybavený ústavním nábytkem, má předsíň, vlastní WC a umývadlo s teplou a studenou vodou.

Polovina pokojů má balkon převážně na jižní stranu. Personál Domova se snaží, aby vybavení pokoje odpovídalo vkusu obyvatele, který v něm bydlí. Vlastní obrázky, fotografie, kalendáře, květiny, hodiny a další drobnosti jsou tedy samozřejmostí. Záleží na každém obyvateli, jak si pokoj vyzdobí.

Koupelny jsou na každém patře jednotlivých oddělení. V Domově jsou obyvatelům k dispozici výškově nastavitelné vany zn. Parker od firmy ARJO, které umožňují přesun imobilním či hůře pohyblivým z vozíku přímo na sedačku ve vaně. Vana se pak sklopí tak, že obyvatel podle svého přání může být ve vodě až po ramena.

Při jarním pečení

Během pobytu mají obyvatelé Domova možnost zúčastnit se celé řady akcí (například vlastní kino, divadelní a hudební představení, grilování apod.). Ve Dnech mezinárodní kuchyně jsou jeden den v týdnu připravovány pokrmy dotyčné země. Probíhá zde Klub vařeníčka, do něhož jsou obyvatelé Domova zapojeni. Letos s blížícími se velikonočními svátky dostali obyvatelé nápad uspořádat soutěž v pečení velikonočních nádivek, vajíčkové tlačenky či bo-

žích milostí. V soutěži s názvem O nejlepší velikonoční pokrm byly vybrány recepty a byla vytvořena družstva s pomocníky z řad pracovníků přímé péče. Všichni se obratně zapojili do práce, krájeli, loupali, míchali a při tom se báječně bavili. Na druhý den proběhlo vyhodnocení za přítomnosti odborné poroty a poté následovalo předání diplomů za účast v soutěži.

Domov pravidelně navštěvují děti z mateřských škol a žáci základní umělecké školy. O duchovní posilu obyvatel se starají děkan římsko-

Na procházce poblíž Domova

katolické farnosti Jan Pražan a místní evangelický farář Bob Helekia Ogola.

Pavel Andrš z podkladů Domova se zvláštním režimem MATYÁŠ v Nejdku

Domov pro seniory v Perninku, příspěvková organizace

Domov pro seniory v Perninku

V obci Pernink, směrem k vlakovému nádraží, se nachází pobytové zařízení sociálních služeb. Domov pro seniory v Perninku (dále jen Domov) je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje a své služby poskytuje seniorům z celého regionu již několik desetiletí, nepřetržitě sedm dní v týdnu, 24 hodin denně. Jeho aktuální kapacita činí 54 lůžek. Žijí zde ženy i muži, jednotlivci i páry. Posláním Domova je umožnit seniorům, kteří vzhledem ke svému stáří a zdravotnímu stavu nemohou žít ve svém přirozeném prostředí, prožít zde běžným způsobem život a s podporou nabízených sociálních služeb aktivní a důstojné stáří.

Myslím, že je dobré na úvod zmínit, že služby poskytované podobnými zařízeními v posledních letech prošly výraznou změnou. Zákon o sociálních službách platný od roku 2007 přinesl pro lidi v seniorském věku nové formy podpory a pomoci. Alternativou k pobytovým službám jsou například týdenní a denní stacionáře nebo třeba pečovatelská služba. Každý typ služby má svá pravidla a principy a je zaměřen na jinou cílovou skupinu. Při vyhledávání vhodné formy sociální služby je důležité pečlivé zvážení míry podpory, kterou konkrétní zájemce potřebuje. Osobně se přikláním k názoru, že pokud je to možné, měl by žít senior doma s podporou své rodiny či jiné podpůrné služby. Někdy však život přináší situace, kdy člověk potřebuje již natolik vysokou míru podpory a nemá nikoho, kdo by mu ji mohl poskytnout, že je pro něj pobytové zařízení sociálních služeb jedinou možností. Pro tyto případy budou pobytové služby pro seniory, podle mého názoru, i v budoucnu nezbytné a snahou nás, zaměstnanců těchto zařízení, by mělo být vytvoření takových životních podmínek, v nichž by lidé mohli důstojně a pokud možno smysluplně strávit poslední roky svého života. Pevně věřím, že se nám to u nás v Domově daří.

Námi poskytovaná pobytová služba je realizována ve dvou zděných, vzájemně propojených budovách. Oba objekty procházejí postupně rozsáhlou rekonstrukcí, jež je prováděná za finanční podpory Karlovarského kraje. Uživatelé naší služby bydlí v jednolůžkových nebo dvoulůžkových pokojích. Každý má možnost si svůj pokoj dovybavit vlastními drobnými předměty včetně běžných elektrospotřebičů. Celodenní stravování zajišťujeme ve vlastní kuchyni. Klienti tak mají denně snídani, oběd, večeři a dvě vedlejší jídla. Samozřejmostí je i dietní strava. Ve vlastní prádelně uživatelům poskytujeme praní ložního i osobního prádla včetně jeho drobných oprav a úprav.

Vedle sociálních služeb obyvatelům Domova zajišťujeme také ošetřovatelskou a rehabilitační péči. Domov má vlastní vybavenou ordinaci. Zdravotní péči poskytuje praktický lékař minimálně třikrát týdně ve stanovených ordinačních hodinách. Život obyvatel je zpestřován kulturními a společenskými akcemi, kterých se ve svém volném čase mohou podle vlastního zájmu účastnit. Díky pravidelným návštěvám kněze jsou naplňovány i duchovní potřeby obyvatel. Vedle základních mohou být uživatelům poskytovány také další, tzv. fakultativní služby jako doprava k vyřizování osobních záležitostí nebo poskytnutí doprovodu.

V současné době je zde zaměstnáno 33 zaměstnanců. O obyvatele Domova pečuje nepřetržitě kvalifikovaný personál. Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí zajišťuje obyvatelům kvalifikovaný sociální pracovník. Pracovníci v sociálních službách pomáhají při osobní hygieně, zvládání běžné péče o vlastní osobu, samostatném pohybu, stravování, obstarání domácnosti a také při dalších podporujících úkonech v návaznosti na individuální potřeby konkrétního uživatele služby. Aktivizační činnosti zajišťují nepedagogičtí pracovníci v sociálních službách.

Podrobné informace o Domově pro seniory v Perninku je možné získat na webových stránkách http://www.domov-pernink.cz.

Vnitřní zařízení

Vnitřní zařízení

Alfréd Hlušek,
ředitel Domova
foto: Roman Preis

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

06. 12. - XVI. Krušnohorský vánoční jarmark (prostranství před kostelem sv. Martina, Nejdek; 10:00–17:00)
06. 12. - Vánoční jarmark – tradiční vánoční jarmark v budově školy, stánky s rukodělným zbožím, lidové tradice, kulturní program, vystoupení dětí WZŠW (Waldorfská ZŠ Wlaštovka, Karlovy Vary; 13:00–18:00)
13. 12. - Vánoční rukodělný ateliér – Ježíšek v oříšku, lektorka Dagmar Kuncová, info a přihlášky na tel: 603 113 983 (Ateliér Archa; 9:00)
16. 12. - Taneční a zábavné odpoledne (hotel Modrá hvězda, Horní Blatná; 14:00–18:00)

Koncerty, divadla

15. 11. - Noc divadel (Ostrov – Točna, DK, T-Klub)
18. 11. - Collegium Vocale (kino Nejdek; 19:00)
20. 11. - Finále mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka Karlovy Vary 2014 (Městské divadlo Karlovy Vary; 15:00)
21. 11. - Závěrečný koncert mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka Karlovy Vary 2014; koncert k Roku české hudby (Městské divadlo Karlovy Vary; 19:30)
26. 11. - KSO: Felix Mendelssohn Bartholdy: Symfonie č. 4 „Italská“, Petr Iljič Čajkovskij: Variace na rokokové téma, Sergej Sergejevič Prokofjev: Symfonie č. 1 „Klasická“ (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
05. 12. - KSO: Gioacchino Rossini: Vilém Tell, Kryštof Marek: Koncert pro anglický roh a orchestr „Srdce zahrad”, Petr Iljič Čajkovskij: Labutí jezero (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
06. 12. - In the Shadows, Scream of the Lambd (KD - Klubíčko, Nejdek; 20:00)
09. 12. - Dechové trio Trifoglio (kino Nejdek; 19:00)
09. 12. - KSO: Gala Strauss, Labitzky, Lehár (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
12. 12. - KSO: Adventní koncert (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
17. 12. - KSO: Adventní koncert (GH Pupp, Karlovy Vary; 19:30)

Léčebné lázně Jáchymov

Z programu na listopad 2014

18. 11. - Clarinet society hraje swing (Běhounek, 19:30, vstupné 120 Kč)
20. 11. - Taneční exhibice skupiny Mirákl (Radium Palace, 20:00 hod., vstupné 120 Kč)
20. 11. - Prohlídka kostela s výkladem (kostel sv. Jáchyma, 16:00 hod.)
21. 11. - Varhanní koncert (kostel sv. Jáchyma, 19:30 hod., vstupné 190 Kč)
24. 11. - Kurz malování kraslic (Kulturní dům, 15:00 hod., vstupné 150 Kč
25. 11. - Sopran koncert (kavárna Curie, 19:30 hod., vstupné 90 Kč)
27. 11. - Slavnostní operní koncert s malým nádechem operet (Radium Palace, 20:00 hod., vstupné 250 Kč)

Výstavy, přednášky

15. 11. - Marek Nesrsta, Norbert Weber: Důl Mauritius na Hřebečné v zrcadle času (Muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
22. 11. - Muzeum rukavičkářství s ukázkami výroby (MÚ Abertamy; 13:00–17:00)
25. 11. - Ing. Michael Rund: Důl Jeroným v Čisté u Rovné a Štola č.1 v Jáchymově (Krajská knihovna Karlovy Vary; 17:00)
06. 12. - Muzeum rukavičkářství (MÚ Abertamy; 13:00–17:00)
do 28. 11. - Malebná krajina Nejdku a okolí (galerie Zelená sedma, Nejdek)
do 28. 11. - 6 pohledů (Galerie @, Nejdek)
do 30. 11. - 40 let Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les (Muzeum Karlovy Vary)
do 31. 12. - Alena Antonová & Tomáš Dolejš (galerie Drahomíra, Karlovy Vary; vernisáž 4. 11. v 17:00)
20. 11.–18.1. - Jakub Obrovský: Obrazy a plastiky (Galerie umění, Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
do 25. 01. - Známé i neznámé podoby Radka Pilaře (Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
do 28. 02. - Z horníka výrobcem hraček (Böttcherfabrik, Poberschau)
do jara 2015: Krušnohorské podzemí (výstava fotografií J. Albrechta, Salaš Ryžovna)

Kina

15. 11. - Zvonilka a piráti (kino Pernink; 18:00)
22. 11. - Ledové království (kino Pernink; 18:00)
29. 11. - Ptačí úlet (kino Pernink; 18:00)

Festival outdoorových filmů na Božím Daru

Outdoor Films uvádí ve spolupráci s městem Boží Dar a za finanční podpory Karlovarského kraje 12. Mezinárodní festival outdoorových filmů. Festival proběhne 28. a 29. 11. 2014 v zasedací místnosti radnice na Božím Daru.
Podrobnější informace k festivalu a jeho program lze získat na webových stránkách festivalu www.outdoorfilms.cz, na stránkách města Boží Dar www.bozidar.cz a v kalendáři akcí Karlovarského kraje na adrese www.zivykraj.cz. Zveme všechny příznivce adrenalinových sportů a širokou veřejnost k nevšednímu zážitku při sledování jedinečných filmů a dokumentů.

Vánoční trhy a hornická procesí v Sasku

25. 11. – 22. 12.: Freiberg
28. 11. – 23. 12.: Annaberg, 21. 12. – Velký závěrečný hornický průvod (13:30)
29. 11. – 21. 12.: Schneeberg, 7. 12. – Velký noční hornický průvod (16:30)
29. 11. – 21. 12.: Seiffen, 13. 12. – Velký hornický průvod (15:30)
29. 11. – 21. 12.: Marienberg, 14. 12. – Hornický průvod (14:00)
29. 11. – 14. 12.: Olbernhau, 6. 12. – Hornický průvod (17:00)
29. 11. – 07. 12.: Aue, 30. 11. – Hornický průvod (17:00)
29. 11. – 30. 11.: Thum, 30. 11. – Hornický průvod (14:00)
29. 11. – 30. 11.: Zwönitzer Hutzentage, 29. 11. – Večerní hornický průvod (17:00)
29. 11. – 30. 11.: Oelsnitz, 29. 11. – Hornický průvod (17:00)
05. 12. – 07. 12.: Stollberg, 6. 12. – Hornický průvod (14:00)
05. 12. – 07. 12.: Brand-Erbisdorf, 5. 12. – Hornický průvod (18:00)
05. 12. – 14. 12.: Schwarzenberg, 13. 12. – Hornický průvod (17:00)
13. 12. – 14. 12.: Original Johanngeorgenstädter Schwibbogenfest, 13. 12. – Hornický průvod (14:00)

Advent na Božím Daru

Adventní období a čekání na Ježíška vám už tradičně pomohou zpestřit čtyři adventní víkendy na Božím Daru.

O první, železné adventní neděli se s prvními hvězdami rozzáří i vánoční strom v centru městečka. Za zpěvu českých a německých koled letos poprvé ochutnáme vánoční cukroví, zapijeme svařáčkem a spolu se sousedy a kamarády začneme vyhlížet betlémskou hvězdu.

Druhý víkend bude o něco pragmatičtější – v sobotu park a přilehlé okolí zaplní stánky s originálními regionálními výrobky. Každý jistě z rozmanité nabídky prvovýrobců z Krušných hor najde ty správné dárky pro své milé. A než den skončí, můžete si ještě odskočit přes kopec do Oberwiesenthalu okouknout vánoční trh na německé straně. Přistavený autobus vás spolehlivě doveze tam i zpět.

Po bronzové neděli následuje stříbrná. A před ní, opět v sobotu, v hotelu Praha léty prověřené vánoční dílničky. Pod zkušeným dohledem řemeslníků dostanou děti společně s vámi příležitost vyrobit vlastně celou vánoční výzdobu, aby vaše poslední, zlatá neděle byla dokonalá. Plná vůně, lásky, odpočinku a procházky třeba po Ježíškově stezce s batůžkem plným dobrot pro zvířátka.

Na Božím Daru se na advent velmi těšíme. Budeme rádi, strávíte-li ten krásný předvánoční čas společně s námi a kus předvánoční pohody, klidu a horského luftu si odvezete i do svých domovů.

Karolína Pomplová

Muzeum zve na Jáchymovské rýpání (v historii)

Kulturně-zábavně-vzdělávací pásmo nabídne zájemcům v sobotu 22. listopadu v Královské mincovně v Jáchymově Muzeum Karlovy Vary. Návštěvníci se mohou těšit na divadelní představení, přednášku a koncert.

Program, který se koná s laskavou podporou města Jáchymov, zahájí svéráznou dramatizací některých momentů ze života v renesančním Jáchymově Pouliční divadlo Viktora Braunreitera. Scény odehraje ve všemožných prostorách – od sklepení přes nádvoří po společenský sál Mincovny.

Saský přírodovědec Adolf Traugott von Gersdorff

Poté vystoupí se zajímavou přednáškou na téměř neznámé téma historik Stanislav Burachovič (asi od 18 hodin). Pohovoří o Jáchymovu v roce 1765, jak jej viděl, zažil a do svého deníku zaznamenal při cestě z Lipska do Karlových Varů saský přírodovědec Adolf Traugott von Gersdorff (1744–1807).

Závěr večera obstará karlovarská skupina Primitivové neznámé kultury, která přibližně od 18.30 hodin posluchače zavede svými relaxačně-meditativními skladbami do blíže neurčených světů a dob.

Program začíná v 17 hodin, předpokládaný konec je kolem 19.30 hodin.

Lev Havlíček

Pouliční divadlo Viktora Braunreitera

Ostrov, 28. 9. 2014

Fotoreportáž z Michaelské pouti a ekumenické bohoslužby

Tradiční Michaelská pouť v Ostrově probíhala za slunečného počasí, návštěvníci si užívali atrakcí na Starém náměstí a krásy zámecké zahrady.

Krátce před pátou hodinou odpoledne byl klid jedinečného klášterního areálu prolomen spěšnou chůzí římskokatolického kněze. P. Mgr. Marek Bonaventura Hric spěchal do kaple sv. Floriána sloužit se spolubratrem, kazatelem ze sboru Českobratrské církve evangelické Bobem Helegia Ogolou, ekumenickou bohoslužbu pro skupinku zasvěcených.

Kaple je vzorně opravena, na její závěrové vnitřní stěně je dnes umístěn velký jednoduchý dřevěný kříž a nad ním skleněná deska s nápisem: „Památce českých a německých obyvatel Ostrovska a všech, kteří zde trpěli z národnostních, rasových, politických nebo náboženských důvodů v průběhu dvacátého století.“ Na bočních stěnách kaple jsou zavěšeny další skleněné desky s texty, které vypracovala skupina odborníků ve spolupráci s propagační komisí města Ostrova.

V prosklených pultech u stěn jsou umístěny drobné reliéfní plastiky čtrnácti zastavení křížové cesty od akademického sochaře Jaroslava Šlezingera, jenž byl v letech 1951 až 1955 z politických důvodů internován ve vykmanovském táboře nucených prací. Reliéfy vytvořil tajně těsně před svou smrtí během práce na sousoší nad průčelím Domu kultury z let 1954 a 1955. V průvodních textech se Kristovo utrpení prolíná s autorovými vlastními zážitky a s osudy mnoha dalších politických vězňů těchto let na Ostrovsku. Městu Ostrov věnovala reliéfy, jako dar autorovy manželky Marie Šlezingerové, paní Anna Honová z Uherského Brodu.

text a foto: Petr Maglia

s využitím http://www.vyletydoostrova.cz/ a http://www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/ostrov-kaple-sv-floriana/

Poslední a největší řezbářské sympozium

V Johanngeorgenstadtu se ve dnech 1. až 5. října uskutečnilo řezbářské sympozium, které si vytklo ambiciózní cíl: vytvořit největší vánoční pyramidu na světě. Figury pro tento záměr tvořilo celkem 22 řezbářů, mezi nimiž bylo i šest řezbářů z Čech pod vedením Jiřího Laina z Abertam. Česko dále reprezentovali David Fiala, Slávek Jiran, Jiří Němec, Josef Špergy a Pavel Vítek.

Česká účast: (zprava nahoru) Josef Špergy, Slávek Jiran, Jiří Lain, Pavel Vítek, David Fiala, Jiří Němec

text a foto: Petr Maglia

Vyhráli víkendový pobyt v Horském areálu Lesná

Víkendový odpočinek pro celou rodinu, ubytování s plnou penzí pro dvě dospělé osoby a dvě děti v nedávno zrekonstruovaném Horském hotelu na Lesné v krásném prostředí krušnohorské přírody vyhrála rodina z Litvínova. Ta přijela na Lesnou 8. června 2014 stejně jako stovky dalších rodin z blízkého i dalekého okolí, aby tu oslavila svátek dětí s názvem „Pohádková Lesná".

Během odpoledne s pestrým programem plnily děti na stanovištích různé úkoly, za které dostaly do kartičky se svým jménem razítka. Při zaplnění všech políček je odevzdaly pořadatelům a obdržely ceny. Vyvrcholením dětského dne bylo losování všech účastnických

kartiček, jež přineslo výherci víkendový pobyt v horském hotelu. Štěstí při losování se usmálo na jedenáctiletou Janu Koláčkovou z Litvínova a ta zde prožila se svými rodiči a bratrem od 26. do 28. září 2014 plnohodnotný víkendový pobyt.

Velice oblíbenou akci Česko-německý den, při níž i díky závěrečnému losování má stejnou šanci uspět každý dětský účastník, pořádaly letos již popáté Mikroregion Lesenská pláň, Nadační fond Obnova Krušnohoří, obce Deutschneudorf a Seiffen. Tento rok proběhl i s podporou Ústeckého kraje z Dotačního programu „Volný čas 2014".

Kateřina Herzánová

Koordinace zimní údržby lyžařských běžeckých tras – pokračování

V říjnovém čísle Luftu jsme vás informovali o jednání mezi odpovědnými zaměstnanci Krajského úřadu Karlovarského kraje, zástupci První Krušnohorské o.p.s. a představiteli krušnohorských obcí včetně dobrovolných pracovníků zajišťujících jednotlivé úseky lyžařských tratí. Na dalších dvou schůzkách 14. října na krajském úřadě a 17. října na krajském ředitelství Lesů ČR v Karlových Varech se celá problematika přípravy nastávající zimní sezony uzavřela.

Lyžařská magistrála se bude podle sněhových podmínek upravovat nejspíše od 15. 12. 2014 do 22. 3. 2015 od Loučné na Přebuz a dále na Nové Hamry třikrát týdně, a to ve středu, sobotu a neděli. Úprava západní části Přebuz – Bublava bude prováděna v sobotu, o častější možnosti rozhodne finanční situace (domluva s německou stranou). Na upravenou magistrálu navážou další dílčí okruhy a trasy v okolí Loučné, Klínovce, Božího Daru, Jáchymova, Mariánské, Abertam, Plešivce, Perninku, Horní Blatné, napojení Potůčků, Nových Hamrů – Nejdku, Jelení, Přebuze, Bublavy včetně spojek na německé udržované trasy, vše v rozsahu daném sněhovými podmínkami a finančními možnostmi. Koordinaci a operativní vedení bude zajišťovat Krušnohorská o.p.s. Pro řešení problémů vzniklých lesnickou činností a provozem myslivosti je nutná včasná vzájemná komunikace se zástupci Lesů ČR, nájemci honiteb, popřípadě dalšími majiteli dotčených pozemků.

Teď už nezbývá jen to nejdůležitější – dostatečná sněhová pokrývka.

Jiří Kupilík

Návrh zimní strojové údržby Krušnohorské lyžařské magistrály v úseku Bublava – Loučná pod Klínovcem

Běh okolo Panoramy

Fronta na sladkou odměnu v cíli závodu na 150 m kategorie Benjamínci – holky

První říjnová neděle patřila letos v Jáchymově již 58. ročníku Běhu okolo Panoramy. Závodu se zúčastnilo rekordních 245 závodníků, především v dětských kategoriích.

Vzhledem k velké náročnosti tratí je rostoucí počet účastníků velmi potěšitelný. Zajímavé je také věkové rozpětí závodníků: nejmladším účastníkem byl Kristián Báča z Hájů (1,5 roku) a nejstarším Manfred Krassa, letos sedmdesátiletý. Ten se zároveň stal vítězem kategorie Superveteránů nad 60 let. Ze známých osobností se závodu zúčastnila olympionička Ivana Sekyrová, která neponechala nic náhodě a již poněkolikáté s přehledem zvítězila v hlavním závodě žen na 3 300 m. Hlavní závod mužů na 7 200 m absolvoval i primátor Karlových Varů Petr Kulhánek.

Primátor Karlových Varů Petr Kulhánek v cíli hlavního závodu mužů na 7 200 m

Akci ozdobila svou přítomností také česká reprezentantka v běhu na lyžích Petra Nováková, účastnice ZOH 2014 v Soči, jinak také několikanásobná vítězka „Panoramy“ v dětských kategoriích. Petra předávala ceny vítězům a po vyhlášení absolvovala malou autogramiádu pro účastníky závodů.

Vyhlášení vítězů kategorie Mrňousové – holky, medaile předává účastnice ZOH 2014 v Soči, běžkyně na lyžích Petra Nováková

Kromě příjemného běžeckého počasí se o dobrou náladu postaral již tradiční komentátor závodu Olda Dvořák, velký znalec sportovního dění v regionu a nejen v něm. Kromě toho je Olda také trenérem karlovarského Triatletu, který přivedl nejpočetnější závodnickou výpravu. Petře i Oldovi patří poděkování za to, že přispěli ke skvělé atmosféře závodů.

Velký dík za přípravu tratí, hladké zvládnutí závodů od prezentace přes jednotlivé běhy až po zpracování výsledků a vyhlášení vítězů pak patří již sehranému týmu dobrovolných pořadatelů z řad lyžařského oddílu TJ Jáchymov a jejich přátel. Kromě toho si nelze představit úspěch akce bez dokonalé přípravy zázemí správcem fotbalového stadionu TJ Jáchymov Rudou Helmichem. Sluší se také poděkovat České unii sportu, která „Panoramu“ podpořila zařazením do „ČUS sportuj s námi“, o což se nejvíce zasloužila Jitka Peřina, tajemnice Sportovní unie Karlovarska a spoluautorka projektu.

A nakonec pořadatelé děkují všem účastníkům, kteří se zdejších těžkých tratí nebáli, a těší se na shledání při příštím 59. ročníku.

text a foto: Michal Ficenec, TJ Jáchymov

Skvělou atmosféru podpořil svým zasvěceným komentováním závodů i vyhlášení trenér karlovarského Triatletu Olda Dvořák

Ostrovské Oskarky znovu zabodovaly

Děvčata ze skupiny Ostrovské Oskarky se od 2. do 6. října zúčastnila mistrovství Evropy mažoretek v chorvatském Slavonski Brodu. Všechna se umístila na medailových místech v sólu a duu s rekvizitami. Jednalo se o Camillku Ullmannovou, Adélu Novákovou, Nelu Helebrandovou, Terezu Provazníkovou, Nguyen Thi Thuy Trang-Marušku a Lucii Matouškovou. Tereza Vimrová se tentokrát ocitla na druhé straně soutěže, kde jako clark pracovala s mezinárodními porotci, mezi kterými byla i Eva Žiláková. Na celou skupinu Oskarek dohlížel jako vždy Bedřich Siegl.

Eva Žiláková

Nejdecký kros 2014

Ten, kdo chtěl v sobotu 11. října zažít klidnou procházku na nejdeckém Křížovém vrchu, se musel divit. Počínaje jedenáctou hodinou tu totiž v pravidelných intervalech startovali děti i dospělí všech věkových kategorií a obíhali celý vrch takřka křížem krážem.

Již podvacáté v novodobé historii (s krosy se na „Křížáku“ začalo již v 70. letech minulého století) se tu konal Nejdecký kros, pořádaný lyžaři z TJ Jiskra Nejdek. Na závod se pravidelně sjíždí parta lyžařů a běžců ze sportovních oddílů z celého Karlovarska. Letos je závod, jako dalších pět v kraji, součástí Poháru Karlovarského krajského svazu lyžařů v přespolních bězích.

Každý z těchto závodů má svou atmosféru. Ten nejdecký je vždycky završen dárečky pro všechny nejmenší a letos vyšlo dokonce i na dospělé. Teta Alena (Veselá) připravila pro všechny závodníky plyšáky vyprané ve voňavém pracím prášku, které voní do dneška. Třeba vám dá někdo přivonět.

Počasí přálo jako každý rok, proto výsledky byly víc než uspokojivé. Za zmínku stojí 209 startujících, z toho 157 dětí ve věku od 2 do 13 let!!!

Zkuste přijít příští rok také a zazávodit si v příjemném prostředí nejdeckého lesoparku, nebudete litovat. Takže za rok druhou říjnovou sobotu zase tady. Těšte se a hlavně trénujte – máte na to!

text a foto: Jarka Zusková

Blaťák 2014

Letos 28. října se psala již šestnáctiletá nepřetržitá historie termínově posledního letošního krušnohorského přespolního běhu. Na startu se prezentovalo rekordních 352 závodníků, z toho 179 mužského pohlaví, a bez stanovení povinné ženské kvóty pořadateli také zcela dobrovolně 173 příslušnic něžného pohlaví z Čech i sousedního Německa. Za pěkného slunečného počasí strávilo v okolí areálu fotbalového hřiště v Horní Blatné sváteční den okolo osmi set spokojených návštěvníků.

Petra Nováková v cíli na Blatenském vrchu

V bezprostředním okolí hřiště se za mohutného povzbuzování utkalo na tratích 200, 400 a 800 metrů 111 dětí nejmladších věkových kategorií.

Dalších 241 závodníků od mladšího žactva po veterány vyrazilo ve dvou vlnách na 2 100 metrů dlouhý výstup k rozhledně na Blatenském vrchu. Sice relativně krátká vzdálenost, ale s velkým převýšením dala všem běžcům tradičně pořádně zabrat.

Vyrovnaný rozpočet narušilo pořadatelům překonání traťového rekordu v ženské kategorii lyžařskou reprezentantkou České republiky Petrou Novákovou skoro o 10 vteřin. Vítěz mužského závodu Tomáš Řehořek byl ohleduplnější a traťový rekord nepřekonal. Nejvíce radosti bylo mezi všemi věkovými kategoriemi, jako vždy, při vyhlašování výsledků a přebírání cen. Pořadatelé se snažili uspokojit vítěze podle jejich věku a předpokládaných potřeb.

Na samý závěr proběhlo hodnocení a vyhlášení výsledků prvního ročníku poháru Krajského svazu lyžařů Karlovarského kraje v přespolních bězích pod taktovkou předsedkyně Aleny Veselé. Jako vždy se snažili všichni pořadatelé, pomocníci i občerstvovací servis Josefa Vrány na hřišti a Miroslava Mitterpacha na Blatenském vrchu. Poděkování patří samozřejmě všem, kteří pomohli finančně: Lesům České republiky, s. p., Bauunionu s. r. o., Autu Ragazi s. r. o., Otakaru Chlumskému, Igoru Zelenému, Michalu Špiříkovi, Milanu Balážovi a Jiřímu Kupilíkovi. Městu Horní Blatná za propůjčení sportovního areálu.

Výsledky je možné najít na adrese: www.lkslovan.cz a fotografie na facebooku: Blaťák Horní Blatná.

Za rok na shledanou.

Kdo se nedostal na „bednu“, mohl alespoň nějakou tu drobnost urvat při takzvaném rozsévání přebytků.

text: Alena Kupilíková
foto: Kateřina Machová, Eva Skalníková

První ročník poháru v přespolních bězích

Petra Nováková a Lukáš Krejčí při předávání cen

Krajský svaz lyžařů (KSL) Karlovarského kraje vypsal pro letošní podzim Pohár KSL Karlovarského kraje v přespolních bězích 2014 (dále jen Pohár), do nějž bylo zahrnuto šest závodů. Do hodnocení konečného pořadí se započítávaly čtyři nejlepší. Vypsané kategorie byly pro členy Svazu lyžařů ČR, děti a mládež od 8 do 17 let. Rozpis Poháru spolu s pravidly hodnocení obdrželi zástupci všech lyžařských klubů v kraji. Zároveň byl rozeslán i seznam dětí a mládeže registrovaných ve Svazu lyžařů ČR. A soutěž mohla začít.

Na pořádání hodnocených závodů se podílely oddíly LK Slovan K. Vary, LK Abertamy, TJ Jáchymov a TJ Jiskra Nejdek. Během září a října se závodilo na Božím Daru, v Abertamech, v Karlových Varech, v Jáchymově, v Nejdku a v Horní Blatné. LK Jasan Aš se na Poháru podílel rychlým počtářem průběžného pořadí.

Na začátku hodnocení právě proběhlého prvního ročníku chci poděkovat všem, kteří se podíleli na pořádání závodů. Podle počtu závodníků je vidět, že „naše“ lyžařské krosy jsou velmi oblíbené širokou veřejností, a to nejen krásně postavenými tratěmi, ale i profesionálně zvládnutou organizací, mnohdy v polních podmínkách. Zároveň děkuji, že se snažíme sehnat pěkné odměny pro závodníky i přes to, že startovné je opravdu symbolické.

Vyhodnocení proběhlo při posledním závodě Poháru v Horní Blatné. Krajský svaz lyžařů pro odměny připravil krásné poháry, diplomy a trička z nového fanshopu Svazu lyžařů ČR. Ceny vítězům předávali Petra Nováková, reprezentantka ČR v běhu na lyžích, Lukáš Krejčí, reprezentační trenér družstva žen ČR, a Alena Veselá, předsedkyně Krajského svazu lyžařů Karlovarského kraje.

Výsledky Poháru je možné najít na internetové adrese www.lkslovan.cz.

Přeji nám všem, aby bylo na čem lyžovat, abychom mohli svoje dovednosti ukázat i na sněhu.

Alena Veselá
foto: Václav Bešta

Členové partnerských sdružení vyjeli do Berlína

Steffi Zaumseil a Marie Franke

Ve dnech 26. a 27. října se uskutečnila vzdělávací cesta členů česko-německého spolku Potok e.V. a Občanského sdružení Abertamy do Berlína. Pořadatelem a financovatelem této kulturně-vzdělávací cesty byla německá Strana zelených (Bündis 90 Die Grünen), zastoupená poslancem Stephanem Kühnem. Za pořadatele se zúčastnila organizátorka Steffi Zaumseil, která pracuje pro dva poslance německého kového úřadu Bundespresseamt. Řekl a ukázal nám nejen mnoho zajímavého z historie, ale také z běžného života obyčejných Berlíňanů.

Berlín na mnohé z nás první den zapůsobil dosti skličujícím dojmem. První zastávkou byl totiž Checkpoint Charlie a Asisi Panorama „Die Mauer“ neboli Berlínská zeď. Právě těmito místy procházela nechvalně proslulá zeď, oddělující západní a východní Berlín. V Asi-

Checkpoint Charlie

Bundestagu, a Ulrike Kahl z pobočky Strany zelených ze saského Schwarzenbergu. Jak řekla paní Zaumseil, pro členy těchto spolků byla tato cesta uspořádána proto, že vzájemná setkávání a společné pořádání kulturních akcí přispívá k porozumění mezi oběma národy.

Dvoudenní program byl opravdu nabitý zajímavostmi. Skvělým průvodcem se nám stal pan Glass z tis-

si Panorama se návštěvník ocitne o 25 let zpátky a za doprovodu dobových zvukových záznamů se jakoby přes zeď dívá ze západní do východní zóny. V přilehlém muzeu si návštěvníci mohou přečíst příběhy končící smrtí těch, jež toužili žít jako svobodní lidé, i těch, kterým se jejich útěk za svobodou podařil. Na zeď pak všichni mohou napsat, co právě pro ně znamená svoboda. Dále jsme pokračovali okružní jízdou kolem bývalých nacistických sídel a historických budov, z nichž po náletech koncem 2. světové války v centrálním Berlíně mnoho nezůstalo, až do čtvrtí, kde dnes žijí převážně uprchlíci ze všech koutů světa. Barevné tu bylo

Část účastníků v Bundestagu, ve druhé řadě Ulrike Kahl a Steffi Zaumseil

všechno – lidé, domy i celé ulice. Poté už následovala cesta do hotelu a večerní procházka multikulturním Berlínem.

Druhý den následoval hlavní bod programu – návštěva německého Bundestagu. Když jsme všichni zdárně absolvovali vstupní prohlídku, usedli jsme v sedadlech umístěných nad hlavním jednacím sálem a vyslechli si zajímavou přednášku o vzniku a historii tohoto místa a stavbě moderní kopule na jeho střeše. V kupoli jsme se poté mohli také projít a podívat se na Berlín z ptačí perspektivy. Následovala procházka k Braniborské bráně a okružní jízda tentokráte západní částí Berlína.

Také proto, že si tento měsíc připomínáme 25. výročí sametové revoluce, kterou i u nás tak trochu odstartoval pád Berlínské zdi, si mnozí z nás právě tady znovu uvě-

domili, co pro ně znamená svoboda. V Berlíně je totiž návštěvník se životem za zdí, v nacistickém či komunistickém režimu, konfrontován na každém kroku. Mnozí z nás si právě tady znovu připomněli, že za žádnou zdí jako nevolníci žít nechtějí. A proto nakonec zmizel i ten skličující dojem a zůstal jen pocit, že Berlín je úžasné, životem tepající město, jež mnozí z nás znovu rádi navštíví. Za to vše patří pořadatelům obrovský dík.

Lenka Löfflerová
foto: Rudolf Löffler

Braniborská brána

Oslavená osmdesátka perninské školy

Gumičkování

Ve dnech 17. a 18. října jsme si připomněli úctyhodné 80. výročí české školy v Perninku. Její současné osazenstvo na to nebylo samo, neboť v pátek si pozvalo žáčky a jejich učitelky z okolních škol z Potůčků, Horní Blatné, Abertam a Merklína. Všechny děti zápolily ve Hrách bez hranic, po nichž si šly společně zazpívat ke klavíru s paní učitelkou Drahuší Novákovou, která poté převzala hádankovou aktivitu. Paralelně s tím probíhalo gumičkování a tvorba plakátů na památku pod taktovkami Zdeňky Křížové, Kateřiny Zemanové a Eriky Krnáčové. Malí hosté si nakonec mohli prohlédnout celou školu.

Žáci druhého stupně se první dvě hodiny zahřívali v lavicích, aby se pak rozeběhli do tělocvičny, kde byl pro ně připraven florbalový turnaj. Organizace sportovního klání se výtečně ujali deváťáci s třídní učitelkou Evou Kubernátovou. Po florbalu se všichni pustili do příprav na sobotní vyvrcholení oslav.

Škola se pro veřejnost otevřela v sobotu ve 13 hodin, kdy byli hosté uvítáni hudebníky Swing melody z Ostrova a upomínkovou miskou z dílny učitelky Vlasty Bláhové. Uvítání hostů se ujali Josef Svoboda, Kristina Chlupáčová a Miroslav Vojíř, kteří zároveň bděli nad záznamy do knihy hostů. Po slavnostním přivítání ředitelkou školy Danou Osičkovou a starostkou obce Jitkou Tůmovou následovalo vřelé slovo Evy Kubernátové, dcery prvního poválečného správce a řídícího školy Jana Kučery. Moderování celého odpoledne se bravurně ujala Ilona Höhnlová, zvukovou techniku jistila Marta Klimentová.

Pozvání přijali bývalí ředitelé Anna Veselá, Milja Utlová a Karel Hluchý, jež vítal jejich kolega Josef Svoboda, a další bývalí pedagogové, zaměstnanci a žáci. Dále jsme mohli přivítat současné ředitelky okolních škol Janu Kunstovou, Dagmar Chvapilovou, Marii Jirkovou, místostarostku Abertam Janu Rojovskou a pozvání přijal i zastupitel města Ostrova Josef Železný s manželkou. Na jmenovitý výčet všech hostů zde není místo, ale všem děkujeme za to, že vážili cestu k nám do hor. Odhadem se sešlo krásných 160 hostů, jimž se věnovala většina zaměstnanců školy a žáci z 9. třídy (Nikol Oláhová, Mirka Ličková, Jarda Svoboda).

Hosté v hale KC Krušnohorka

Prohlídka školy

Ke slovu se samozřejmě dostali i všichni účinkující z řad žáků se svými vtipnými a perfektně nacvičenými tanečními, pěveckými i hereckými čísly. Vše se linulo ve vzpomínkově veselé atmosféře.

Po kulturním zpestření se přítomní mohli vydat na prohlídku školy. V jejích útrobách čekalo nejedno překvapení – staré školní kroniky, muzeum vzpomínek se zákoutím (ne) známého učitele, výtvarná galerie, třída loutek, nově vymalované prostory a vyzdobené chodby. A nejen to, hosté mohli obdivovat i část nového teplého hávu, do něhož se budova školy pomalu, ale jistě obléká.

Aby byl celý svátek dokonalý, bylo pro hosty připraveno bohaté občerstvení z domácích kuchyní. Kolem řezů, věnečků, dortíků, šátečků a dalších laskomin s kávou se motaly střídavě paní učitelky spolu s Janem Tůmou, jenž podával výborný guláš a další pochutiny s nápoji. Nad zázemím pro vzpomínání a povídání v hale KC Krušnohorka bděla Růžena Mitterpachová. Oslavu pak uzavřela doslova a do písmene starostka Jitka Tůmová.

Velké poděkování za přípravu a úspěšný průběh oslav 80. výročí české školy v Perninku patří celému realizačnímu týmu pedagogů, zaměstnanců školy a především paní vychovatelce Hance Schadeové, která byla po celou dobu trvání oslav jejich duší.

Realizační tým pedagogů ZŠ a MŠ Pernink před slavnostním zahájením

text a foto: Dana Osičková, ředitelka školy

Bergkastenmann: muž s dolem na zádech

Na přelomu 19. a 20. století bylo možné v českém i saském Krušnohoří spatřit invalidní horníky putující krajinou s velkou bednou na zádech. Říkalo se jim Bergkastenmann, v krušnohorském nářečí Barchkåstnmå[1] (doslova muž s dolem v bedně), a to, co v bedně nosili, byl tzv. Buckelbergwerk – miniaturní model dolu (Buckel znamená v krušnohorské němčině záda).

Buckelbergwerk – přenosný model dolu (celkový pohled)

Tyto modely realisticky zobrazovaly důlní provoz, většinou byly poháněny mechanicky pomocí kliky a často byly také vybaveny akustickými efekty, například rytmickým klepáním stoup nebo zvoněním důlního zvonu. Invalidní horníci si vylepšovali svou mizernou sociální situaci tím, že se svým „dolem na zádech" putovali po jarmarcích, lidových slavnostech, hospodách a školách a zábavnou formou vysvětlovali veřejnosti pomocí pohyblivého modelu provoz v dole. V jednotlivých scénách zpravidla zobrazovali cestu rudy od jejího objevení až po zpracování.

Co vyprávěl Bergkastenmann

Bergkastenmann přicházel v ošuntělé hornické uniformě a s hornickou čepicí. Teatrálně postavil bednu s modelem dolu na stůl a rozevřel její dvířka. Pak zapálil svíčky, aby důl a jednotlivé figuríny osvětlil, a započal svou přednášku ve směsi spisovné němčiny a krušnohorského nářečí. Jednou rukou točil klikou modelu dolu, takže ten celý ožil, a ukazovátkem ve druhé ruce upozorňoval na jednotlivé scény.

Můj otec Pepp Grimm (narozen 1899) zažil ještě ve svých školních letech několikrát vystoupení Bergkastenmanna. Text jeho proslovu si zapsal a v roce 1955 jej namluvil v původní směsi jazyků na magnetofonový pásek. Proto nám zůstal zachován téměř originální zvukový dokument:

„Zde vidíte, vašnosti, stříbrný důl z města Jáchymova, který je vyhlouben 400 sáhů[2] pod zem. Horní

Jáchymovský Bergkastenmann (z knihy „Weihnachtsberge & Heimatberge: příspěvek k historii a lidové kultuře v saském Krušnohoří" od Clause Leichsenringa, vydané nakladatelstvím Gumnior v Chemnitz v roce, 2004, otištěno s laskavým svolením autora publikace)

část je nad zemí. Tohle všechno je pod zemí. Než horník sfárá za svou nebezpečnou prací do šachty, pomodlí se nejprve v cáchovně. Potom sestoupí po žebřících do temné jámy dolů. Ze šachty vede na povrch několik štol. Tady vidíte, jak horník odsekává ze skály stříbrnou rudu. Na důlních vozících odvážejí horníci stříbrnou rudu i hlušinu k šachtě, odkud je strojem dopravována na povrch. Odtud jde ruda do stoupy a potom do rudního prádla. Potom jde do huti, kde se z ní vytaví čisté stříbro. Tady to jsou důlní tesaři. Ti musí budovat výdřevu a všechno podepřít dřevem, aby žádný horník nebyl zasypán. Tady to je důlní kovář a tohle místnost, kde se třídí ruda od hlušiny. Toto je štajgr, ten musí dávat pozor, jestli je všechno v pořádku a jestli se pilně pracuje. Tady je Berggeist (důlní skřítek). Pokud klepe do horniny, znamená to štěstí, ale když tluče do dřeva, přináší to neštěstí. Tady vidíte vrchní horní úřad. V něm sedí páni úředníci. Tady se rozhoduje, co se ročně vydělá a utratí. Co horníci dole vykopou, to ti nahoře prožerou. Na svátek horníků a na narozeniny císaře táhnou horníci s hudbou do kostela. Zvon, který slyšíte bít, dává signál. Patří ke stroji, který pohání nádoby a čerpá vodu. Pokud nezvoní, tak se pod zemí stalo neštěstí. Tak jako si mezi sebou říkáme dobré ráno, dobrý den nebo pochválen buď Ježíš Kristus, říká horník Glück auf (Zdař Bůh). Glück auf je hornický pozdrav. Vašnosti, Glück auf!"

Model dolu v nejdeckém Heimatmuseu v Augsburgu

V Heimatmuseu města a okresu Nejdek v Augsburgu je vystaven originální a plně funkční Buckelbergwerk – „důl na záda". Zobrazuje stříbrný důl v Jáchymově v roce 1850. Tento cenný exponát je zhruba 140 let starý.

V saském Krušnohoří dosud existují nadaní výrobci dřevěných hraček, kteří „doly na záda" vyrábějí nebo restaurují.

Josef Grimm, Augsburg/Abertamy
foto: archiv autora

část textu byla převzata s laskavým svolením pana Holgera Kühna z Chemnitz z jeho webových stránek www.buckelbergwerk.de

překlad: Karel Picura

Zvukový soubor s přednáškou Barchkåstnmå ve směsi spisovné němčiny a krušnohorského nářečí je možné si bezplatně vyžádat ve formátu MP3 u autora na adrese: josef.grimm@web.de. Pokud váš e-mail neumožňuje přenos datových souborů s velikostí nad 5 MB, dohodněte si prosím se mnou kopii souboru na CD.

Model dolu v detailech: (1) koše na dopravu rudy šachtou, (2) důlní žebříky, (3) vodní čerpadlo, (4) lampárna, (5) důlní kovárna, (6) štola

[1] Písmeno å zní v krušnohorském nářečí jako hláska mezi „a" a „o". Vyskytuje se i ve švédštině a je tam oficiálním písmenem abecedy (pozn. aut.)

[2] 400 sáhů je téměř 800 m, tak hluboký však žádný důl v Jáchymově nebyl. Nejhlubší jáchymovský důl Rovnost dosáhl hloubky 660 m (pozn. red.)

O ArchaeoMontanu v Dippoldiswalde

Impulzem k projektu ArchaeoMontan byl objev unikátně zachovalých středověkých stříbrných dolů v Dippoldiswalde ve východních Krušných horách (foto dippoldiswalde.de)

Jedním z výstupů česko-německého projektu ArchaeoMontan, zabývajícího se studiem středověkého hornictví v Krušných horách, jsou i mezinárodní odborné konference. První z nich proběhla v roce 2012 v Dippoldiswalde, další loni v Kadani a letošní ročník se vrátil opět do „Dippsu". Důvod je nasnadě: nejenže má toto malebné krušnohorské městečko podzemí s dokonale zachovanými stříbrnými doly z 12. a 13. století, ale také proto, že zde byla 23. října slavnostně zahájena výstava Silberrausch und Berggeschrey (Stříbrná horečka a volání hor), a to v mnohem komplexnější podobě, než ji mohli zájemci dosud zhlédnout v Jáchymově.

Kostru výstavy, jež je opět výstupem projektu ArchaeoMontan, tvoří systém interaktivních modulů, které návštěvníka seznamují nejen s krušnohorským podzemím, ale taktéž s metodami práce archeologů, geologů a historiků. Působivá multimediální show je doplněna originály nálezů z hornických areálů ve střední Evropě.

Vraťme se však do zaplněné auly Glückauf Gymnasia Dippoldiswalde, kde proběhla konference s podtitulem Výsledky a výhledy. Jednotlivé příspěvky byly bez výjimky doprovázeny precizně zpracovanými prezentacemi, které auditorium doslova vtáhly do děje, do výzkumu středověkého hornictví. Oproti předchozím konferencím se ta letošní lišila v tom, že sborník příspěvků byl vydán současně s jejím konáním. Referenti se tak neomezovali jen na prezentaci výsledků svého studia publikovaných ve sborníku, ale představili i aktuality a plány do navazujícího výzkumu.

Přednáška Dr. Christiane Hemker, vedoucí projektu ArchaeoMontan (foto © Landesamt für Archäologie Sachsen)

Českého diváka v auditoriu, navyklého na nízkou či žádnou diskusi na tuzemských konferencích, mohlo mile překvapit komunikativní německé osazenstvo sálu, které se ptá a diskutuje. Zcela zásadní poznatky vyplynuly z výzkumu lokality Niederpöbel zkoumané v souvislosti s výstavbou protipovodňové nádrže. Diskutována byla zejména otázka zdejší prospekční těžby ve 12. a 13. století. Další skupina příspěvků se zabývala novými objevy v Dippoldiswalde, zejména sídlištním areálem v poloze Roter Hirsch s doklady prubířských aktivit z počátků vrcholného středověku. Tuto sekci doplnila podobně závažná zjištění z české strany Krušných hor. Největší pozornost byla věnována lokalitě Kremsiger u Přísečnice, byly prezentovány výsledky výzkumu jednoho ze zahloubených obytných domů tamějšího hornického sídliště z 2. poloviny třináctého až 1. poloviny 14. století. Ovšem i na dalších lokalitách byly zachyceny unikátní situace – jmenujme namátkou shodně datovaný zpracovatelský areál Alteschloss na Černé vodě a další nově zjištěné středověké provozy v přísečnickém revíru. Poznatky archeologů z terénního výzkumu byly doplněny analýzami geologů, geoinformatiků, geofyziků a v neposlední řadě i paleobotaniků, které umožňují kompetentní interpretaci zjištěných dat a jejich zasazení do historického kontextu.

Součástí konference byly i terénní exkurze

Konference ArchaeoMontan představila výsledky práce mezinárodního interdisciplinárního vědeckého týmu, z něhož je cítit entuziasmus a zaujetí tématem středověkého hornictví, jímž snadno nakazí nejen odbornou obec, ale i širokou veřejnost. Výstavu v Dippoldiswalde lze zhlédnout každý den s výjimkou pondělí až do 29. března 2015.

Projekt ArchaeoMontan je realizován v rámci programu Cíl 3 a je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Martin Volf, Ústav archeologické památkové péče severozápadních Čech Most, veřejná výzkumná instituce

Za hornickými a geologickými

V dnešním tipu na výlet se po delší době opět vypravíme do sousedního Saska a navštívíme autem pamětihodnosti, které souvisejí s hornictvím, minerály a horninami.

Hornická technika na prostranství před dolem St. Christoph

Hranici překročíme v Potůčkách, kde se dále vydáme údolím říčky Schwarzwasser směrem na Schwarzenberg. Po přibližně 7 kilometrech dorazíme do obce Breitenbrunn, kde se nachází první cíl naší cesty – důl St. Christoph. Po údolní silnici pojedeme až k Penny Marketu, kde odbočíme doprava. Po přejezdu vlakové trati Karlovy Vary – Zwickau vyjedeme strmou uličkou Schachtstrasse a po přibližně 700 metrech jsme u cíle.

Již na prostranství před štolou si můžeme prohlédnout zajímavé technické nástroje používané v hornictví. My ovšem chceme hlavně sfárat do nálezného dolu St. Christoph. Důl je možné navštívit od pondělí do pátku vždy v 10, 12 a 14 hodin. O sobotách, nedělích a svátcích pak jen v 10 a 12 hodin. Vstupné na osobu činí pro dva dospělé 7,50 eura, skupiny od tří dospělých mají vstupné za 5 eur, děti (do 6 let mají vstup zdarma) a studenti zaplatí 3 eura. Prohlídka trvá přibližně 1,5 hodiny. Půjčí vám zde ochrannou helmu, pláštěnku a osvětlení. Jelikož se celoročně průměrná teplota v dole pohybuje okolo 8 stupňů, doporučujeme vzít si s sebou pevné boty a teplé oblečení. Ještě než sfáráme do samotného důlního díla, můžeme využít čas a prohlédnout si v budově u dolu malou výstavu věnovanou hornictví.

Minimuzeum hornictví

V nálezném dole St. Christoph byly ve čtyřech hlavních provozních obdobích (1567–1572, 1665–1784, 1800–1920 a 1937–1945) dobývány hlavně komplexní rudy mědi, železa, cínu a zinku s malým obsahem stříbra (magnetit, cínovec, sfalerit, arzenopyrit aj.). Důl sloužil současně k odvodňování celého důlního pole. Zpřístupněná část, kterou návštěvník uvidí během prohlídky, měří přibližně 1 600 metrů. Zajímavostí je, že všechny chodby jsou zachovány téměř v původním stavu. Zvláště ve starých částech dolu jsou k vidění skalní stěny, vyzdívka a výdřeva s nádherně zbarvenými sintry vzniklými vysrážením sloučenin mědi, železa a vápníku z důlní vody.

Nálezný důl St. Christoph je provozován hornickým spolkem Breitenbrunn e.V., který má 46 členů. Pro veřejnost je otevřen od roku 2000 a například v minulém roce jej navštívilo 1 900 fandů hornictví. Spolek po předchozím objednání nabízí uspořádání různých společenských akcí přímo v dole až pro 70 osob, zvláštní prohlídky pro školy a skupiny nebo hledání minerálů pod zemí i na povrchu. Informační materiály pro české návštěvníky se připravují.

Stará (vlevo) a nová radnice na náměstí v Scheibenbergu

Poté, co jsme se porozhlédli pod zemí, navštívíme geologicky zajímavý útvar na povrchu zemském. Proto sjedeme opět do údolí říčky Schwarzwasser, kde se vydáme doprava do Schwarzenbergu. Tímto starým panovnickým sídlem, kterému až do roku 1546 patřila také města Boží Dar a Horní Blatná, dnes pouze projedeme a pojedeme po silnici B101 přibližně 9 kilometrů sme-

zajímavosti západního Saska

Kostel sv. Jana v Scheibenbergu

rem na Annaberg-Buchholz až do Scheibenbergu.

I město Scheibenberg vzniklo díky nalezištím stříbra. Ve dvou místních dolech bylo mezi lety 1522 a 1540 vytěženo přibližně 7 tun čistého stříbra. Ve srovnání se sousedními horními revíry Schlettau, Annaberg a Buchholz však byl výnos jen malý, a dolování stříbra tak na konci 16. století postupně ustalo. V 19. století se na vrchu Scheibenberg začal lámat kámen a dobývat hlína v kamenolomu, který si dnes také prohlédneme.

Zaparkujeme na pravoúhlém náměstí typickém pro saská horní města. Můžeme si prohlédnout historické měšťanské domy, jež byly v posledních letech restaurovány s velkou úctou k detailům. Když má člověk štěstí, je otevřeno malé místní muzeum nacházející se v patře domu místní lékárny. Za vidění stojí také kostel sv. Jana, jehož stavba započala v roce 1559. V tomto kostele jsou uloženy ostatky místního faráře a krušnohorského kronikáře Christiana Lehmanna (1611–1688).

Abychom se dostali k druhému cíli naší cesty, budeme dále pokračovat do kopce směrem na východ. Poté, co projdeme po pravé straně kolem parku k místu, kde začíná les, cesta se rozděluje. Tady se dáme doleva a po pár metrech dojdeme na velké prostranství u paty Scheibenbergu. Konečně spatříme vysoké „varhanní píšťaly“, jak se také tyto bazaltové sloupy nazývají. Ten, kdo zná kamenolomy na Hřebečné nebo v Rotavě, bude překvapen jejich mohutností. Za zmínku také stojí, že tento bazaltový masiv stojí na hlíněném a písčitém podloží. Z hlíny, jež tady byla těžena, se vyrábělo nádobí a pece. Tato zemina byla též přísadou do tzv. papiermaché, z níž se vyráběly vánoční figurky. Podomní prodejci prodávali velmi jemný místní písek, který byl používán jako čisticí prostředek.

Od roku 1914 byla těžba kamene velmi rozšířena. Do písčitého podloží byly tyčemi vyraženy až 3 metry dlouhé díry, jež byly naplněny výbušninou. Poté došlo k odstřelu podloží a kamenné sloupy samy spadly. Kusy kamení pak byly dále rozstříleny výbušninou. Vedla odsud 1 300 metrů dlouhá vlečka. Kamenolom totiž denně vyprodukoval až 15 vagonů stavebního kamene, dlažebních kostek, štěrku a písku. V roce 1937 se bazaltové sloupy na Scheibenbergu staly chráněnou přírodní památkou. A jako místo, které na přelomu 18. a 19. století významně ovlivnilo celoevropský geologický spor mezi tzv. neptunisty a plutonisty o to, jak vznikla Země, je vrch Scheibenberg jednou ze součástí nominace Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO.

Po prohlídce místní geologické zajímavosti se nám nabízí několik možností, jak se dostat na 807 metrů vysoký vrchol Scheibenbergu. Máme na výběr z několika dobře značených turistických tras. Na vrcholu nás čeká před 20 lety obnovená rozhledna a horská restaurace. Abychom se dostali na vyhlídkový ochoz věže, musíme nejprve zdolat 132 schodů. Rozhledna je otevřena denně od listopadu do března vždy od 11 do 17 hodin, od dubna do října pak od 10 do 18 hodin. Pokud někdo dojde na vrchol mimo otevírací hodiny, může využít překrásných panoramatických vyhlídek. Vstupné na rozhlednu činí pro dospělé 1,60 eura, pro děti od 4 do 10 let 0,70 eura a pro rodiny se třemi a více dětmi stojí vstupné na osobu 0,70 eura. Z rozhledny se při dobré viditelnosti naskytne dechberoucí výhled na západní Krušnohoří.

Varhanní píšťaly na Scheibenbergu

Rozhledna s restaurací na vrcholu Scheibenberg

Zajímavý den můžeme zakončit v horské restauraci Scheibenberg při ochutnávání regionálních specialit. Při zpáteční procházce k autu pak hezky vytrávíme a pojedeme přes Crottendorf, Neudorf, Oberwiesenthal a Boží Dar zpátky domů.

text a foto: Ulrich Möckel
překlad: Lenka Löfflerová

Poslední vzpomínka na letošní houbovou sezonu

Skupinka houbových nadšenců

Letos, stejně jako loni, nebylo v krušnohorských lesích kam šlápnout. Samá houba. V ideálním případě „pravák" nebo „poddubák" pod smrčkem, a když je hůř, tak samá prašivka. Pokud jste na tom se znalostí hub podobně jako já, tak prašivka je všechno kromě hřibů, poddubáků, kozáků, křemenáčů, lišek a růžovek. A protože to statisticky není možné, začala jsem se zajímat, zda nechodím kolem nějaké delikatesní, výjimečné houby a míjím ji jen proto, že ji neznám.

O pomoc a radu jsem se obrátila na Českou mykologickou společnost, na jejíchž stránkách jsem našla předsedu Mykologického klubu Slavkovský les Jiřího Pošmuru. Nevím, zda jsou všichni mykologové přátelští, příjemní a ochotní, ale tento pán je, a to v míře neobvyklé. Přestože jsou měsíce září a říjen pro mykology nejvytíženější (přednášky, výstavy, sběr exponátů po celé republice), přijel na Boží Dar rád. Možná byl zvědavý na paní, která po něm chce, aby se s ní a několika přáteli (neví kolika) vydal do lesa. A že u nich, ve výšce 1 000 m n. m., toho roste spousta a oni že neví, co to je, a rádi by to všechno uvařili, usušili, naložili, snědli a přežili.

A tak se 17 houbařů vydalo na naučnou procházku asi 1 km od centra Božího Daru. Tam, na zhruba tisíci m^2, jsme byli překvapeni všichni. Během hodiny to bylo na 35 druhů hub, z toho několik vzácnějších. Mezi méně často se vyskytující patřila jedovatá muchomůrka královská nebo nejedlá voskovka kuželovitá. Našli jsme pavučinec polokrvavý, skořicový a slizký, ryzec ryšavý, smrkový a černohlávek, který

Úlovek

můžete jíst i syrový. Dále penízovku kuželovitou, třepenitku makovou, krásnorůžek lepkavý (někdo mu říká oheň nebo kuřátka), špičku žíněnou, šafránku červenožlutou, plesňák zemní, zrnivku osinkovou, holubinku vrhavku, kolčaví a hlínožlutou, čechratku podvinutou (tu potvůrku si občas pletu s hříbkem), třepenitku kořeňující, vláknici, lakovku statnou, plžatku, pošvatku plavou, lištičku pomerančovou, muchomůrku červenou, šupinovku kostrbatou, opěnku měnlivou, penízovku máslovou a samozřejmě muchomůrku růžovku, hřiba kováře, sametového, kříště, peprného a praváka.

Penízovka – výborná, mechovka – dobrá, ne moc, ale můžete ji přidat a krásnorůžek – dáme ho tam pro krásu, třepenitka maková – přidáme ji, holubinka hlínožlutá – v některých atlasech nejedlá… Pan znalec mi naládoval plný košík pro mě doposud neznámých hub vhodných do nálevu.

A také několik odpovědí na naše laické otázky:

- **Je pravda, že slimáci ožírají jen jedlé houby a jedovatých se nedotknou?**
  Nesmysl, například muchomůrku tygrovanou ožírají také...
- **Jak správně houby sbírat? Trhat, kroutit, odřezávat?**
  Jemně vykroutit z podhoubí a to zase zahrnout, ale když jich vyjedou lány, tak můžete i odřezávat a odřezky v myceliu nechat.
- **Jak se smáží houby a olivový olej?**
  Nevím o tom, že by nebyl vhodný.
- **Můžu sušit hřib žlutomasý, takzvanou babku?**
  Nikoliv. Sušeného hřiba žlutomasého napadá nedohub zlatovýtrusný, který může být jedovatý a napadat játra. Nedohub se vyskytuje i v prasklinách tohoto hřibu, proto se doporučuje sbírat pouze mladé kusy bez popraskaného klobouku.
- **Jak poznám jedlé ryzce?**
  Každý jedlý ryzec ve zlomu roní oranžové mléko.
- **Proč nemám při sbírání hub jíst?**
  Protože omylem saháte i na houby velmi jedovaté a lehce přenesete jed z houby na prsty a do pusy.
- **Jak poznám muchomůrku růžovku?**
  Ta má rýhovanou sukýnku.
- **Je modrák jedovatý?**
  Každý hřib, který modrá, je zasyrova jedovatý, proto se musí aspoň půl hodiny vařit.

Mnoho dalších otázek nás napadlo poté, co jsme se rozešli, a tak doufáme, že procházka nebyla poslední. S panem Pošmurou půjdu na houby ráda i v lednu – to u nás na Božím Daru prý roste hlíva ústřičná, Jidášovo ucho a ještě jedna, na níž se znovu musím zeptat příště. Bylo těch novinek přece jen najednou moc.

V našem článku nesmí chybět jedna stokrát opakovaná a stokrát pravdivá věta: Nikdy nejezte houbu, kterou si nejste stoprocentně jistí.

A na úplný závěr poděkování předsedovi Mykologického klubu Slavkovský les Jiřímu Pošmurovi, jeho báječné manželce a všem účastníkům procházky. Snad se zase brzy sejdeme na palouku u lesa!

Karolína Pomplová

Lahůdka podle Jiřího Pošmury

Zimní salát z penízovky sametonohé

Přísady: 300 g penízovky, 100 g celeru, 4 vejce vařená natvrdo, 1 zeleninová kostka, 1/2 1 vody, petrželka

Zálivka: 1 lžíce octa, 2 lžíce vody, sůl, mletý pepř, trochu cukru, lžíce oleje

Penízovky očistíme, opláchneme, nakrájíme na plátky a vložíme do zeleninového vývaru, povaříme 5 minut. V osolené vodě uvaříme doměkka na kostičky nakrájený celer. K vychladlému celeru a okapaným houbám přidáme nadrobno nakrájená vejce a nasekanou petrželku, zalijeme zálivkou a zlehka promícháme. Salát necháme krátce odležet. Před podáváním jej dozdobíme červenou paprikou a zelenou petrželkou.

S dalšími recepty, které nám pan houbařský mistr poslal, vás seznámíme před houbařskou sezonou v roce 2015.

Slavnostní večer v Merklínském kulturním klubu

Josef Níč, Hana Oulehlová a Hedvika Roznerová

Merklínský pěvecký sbor

Páteční večer 17. října naplnily v Merklíně dvě významné události. Po vystoupení pěveckého sboru Skřivánek místní základní školy pod vedením Moniky Šebestové poděkoval starosta obce Josef Níč odstupující vedoucí Kulturního klubu při Obecním úřadě v Merklíně Haně Oulehlové za její dlouholetou aktivní činnost a předal jí kytici a pamětní plaketu.

Dojetí se neubránila ani moderátorka akce Hedvika Roznerová. Pomyslnou štafetu přebrala Jolana Nečová. Tečku na závěr udělal Merklínský pěvecký sbor.

Křest knihy

Josef Níč, Gisella Mandlová a Jan Hora

Příběh Jiřího Mandla (1923–1997)

Toto je příběh člověka, který pomáhal měnit Evropu. Je to příběh židovského chlapce z pražského Podolí, tankisty československo-britské obrněné brigády a osvoboditele západních Čech od německé okupace, jednoho z nejmladších průmyslníků v poválečné republice, který po vyvlastnění rodinné papírny Ernst Naundorff a následníci v Merklíně v roce 1948 a kvůli křivým obviněním musel urychleně uprchnout z Československa a začít znovu z ničeho podnikat ve Velké Británii.

Za 40 let byl jeho papírenský holding G. T. Mandl Group druhým největším výrobcem kávových filtrů na evropském kontinentu, vlastnil devět papíren v šesti zemích. Posledním přírůstkem do papírenského impéria G. T. Mandl Holding byla papírna Mandlů v Merklíně, obklopená zelenou korunou krušnohorských kopců. Získal ji zpět po listopadu 1989 po usilovném snažení v restitucích až v roce 1995.

O dva roky později Jiří Mandl, nositel Řádu britského impéria, zemřel.

z knihy Josefa Hory Evropan z Krušných hor

Gisella Mandlová podepisuje

Druhá část večera byla věnována křtu knihy Evropan z Krušných hor spisovatele Josefa Hory.

Křtu knihy se nedožil ani Jiří Mandl, ani Josef Hora. Oba byli zastoupeni svými manželkami – Gisellou Mandlovou a Helenou Horovou, doprovázenou synem Janem, jenž spolu s Gisellou Mandlovou zavzpomínal a zároveň poděkoval za precizně připravenou slavnost. Následoval křest pod patronací Josefa Níče ukončený závěrečným slovem Hedviky Roznerové. Zájemci si mohli knihu nejen zakoupit, ale nechat i podepsat.

text a foto: Jiří Kupilík

Řeč horníků

Každým rokem se scházejí horníci na „Setkání hornických měst a obcí“. Byl jsem na posledních šesti setkáních těchto lidí srdečných, veselých a statečných. O co více je jejich práce náročná a namáhavá, o to více se dokážou veselit, bavit a být na své povolání náležitě hrdí. Horníci nemají pouze své prastaré zvyky, ale také svou svéráznou řeč. A tak slyšíme výrazy jako kytle, čáka, švancara, flek. Kdo viděl „skok přes kůži“ nebo „svěcení tupláku“, uslyšel ještě mnoho dalších podivných výrazů, například vysoké a neomylné prezidium, adláti, fuksové.

2. roční běh. Číslo 39. 27. září 1849.

POSEL Z BUDČE.

Časopis pro učitele, vychovávatele a vůbec přátele mládeže.

Časopis tento vychází po archu každý čtvrtek u Fr. Řivnáče na Příkopech číslem 858—II. Předplácí se na čtvrt léta 45 kr., na půl léta 1 zl. 30 kr., na celý rok 3 zl. Po poště se předplácí pololetně 1 zl. 50 kr., s obálkou 2 zl. 14 kr., celor. 3 zl. 40 kr., s obálkou 4 zl. 28 kr.

Zajímalo mě, jaké měli horníci výrazy dříve. Zalistoval jsem ve starých, dnes již digitalizovaných knihách a časopisech a v jednom z nich s názvem „Posel z Budče“ (ročník 1849) vycházela na pokračování „Řeč a život horníků“. O několik odstavečků z textu se chci s vámi podělit. Pro zachování dojmu starobylosti nejsou výrazy ani gramatika ze 165 let starého časopisu nijak upraveny.

Jakož každý obzvláštní život, krajina a řemeslo nové a jiné než obyčejné chová věci a jiné práce, tak i podzemský, vždy nebezpečný a zasmušilý svět horníků, a jejich práce zvláštní u nich způsobil řeč a obyčeje. Již šat se rozděluje. Staří měli kytle s přišitými hned kápěmi na hlavy, na hlavě klobny a hyzny zadu, řemenem a sponou k zapnutí opatřené.

Též pozdravování horníků mezi sebou jest obzvláštní. Staří slovanští horníci pozdravovali sebe „Dař Bůh“ neb „Pomahajba“ (což povstalo zkrácením z Pomahej Bůh) a odpověď byla „Dažboh“ t. zkráceně tolik co: Dá-že to Bůh. Ostatně Dažboh bylo jméno Boha zemských pokladů, a Kuvera kovů, za jehož pomocníky se považovali Budrajci t. co u Řeků Kyklopové (jednookáči). Kovaříčkové slouli menší duchové horní, Horonín pak duch strážný hor (= krušnohorský Berggeist, pozn. aut).

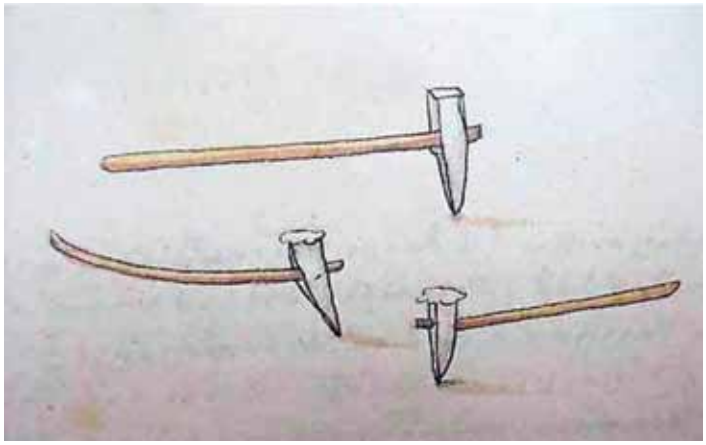
Článek dále podrobně popisuje modlitby, v nichž je též mnoho zajímavých výrazů. Modlitby jsou různé při vstupování do hory (prosící) a při vystoupení z hory (děkovné). Ty přeskočíme a pokračujme ve čtení článku.

Znak horníků od dávna již zavedený jsou 2 želízka t. perlík a kladívko jinak také pemrlice a želízko, šligle petlicí svázané. Kladívko č. želízko klade se špicem na horninu, a perlíkem č. pemrlicí pere se na kladívko. Všickni havíři dohromady zovou se bratrstvem č. tovaryšstvem. Nalezne-li kdo z nich rudu, aneb má-li někde naději k ní, žádá 1. u báňského úřadu o kutnou t. o dovolení k šťárce a k zaražení důlu, načež za malý, zákony ustanovený peníz všudy skoro kopati může; vykutí-li aneb vyšťárá-li cosi, a vykáže-li se u ouřadu nalezencem (nalezenou rudou, uhlím atd.), žádá písemně s přiloženým kusem o 2. propůjčku, a tu obdržuje právo, proti čtvrtletní dani tak dlouho kopati, až vyskoumal běh a zapadání uhelní neb jiné sloje, couku rudního, čehož ku hnaní štol, k dolování báně, a vůbec k ustanovení hodin mlnesních a k položení měr nevyhnutelně zapotřebí. Není-li tato práce hned možná, teda 3. žádá o potvrzení propojčky, až běh a spád slojí nebo couků nalezl. Na to žádá ten horník neb kterýkoli horomyslný občan 4. o kladení hodin, přičemž propojčka se prohlédne, a od nálezní šachty míry kladou k rozličným stranám světa. 5. Na to obdrží horník lenní list. 6. Následuje sádování, při čemž báňská komise sády č. kameny na hranice udělených měr klade, zakopává a na mappu k svědectví rejsuje. Horník takovýto lenem nadaný slove pak těžíř č. těžař; může však k podniknutí většímu více těžířů v jedno se spojiti, a pak slují těžířstvem, jenž pak buď sami pracují, aneb k práci kovkopů neb uhlokopů, pak pacholky, purníky atd. najímají.

Kopáním bání č. šacht mnoho hluchých skal č. kybří se na den vytáhne, a kolem nasypá, což sluje komole; na komoli a nad dírou

Kladívko klade se na horninu a pemrlicí pere se na kladívko (dnes mlátek a želízko)

Želízka z šestnáctého století

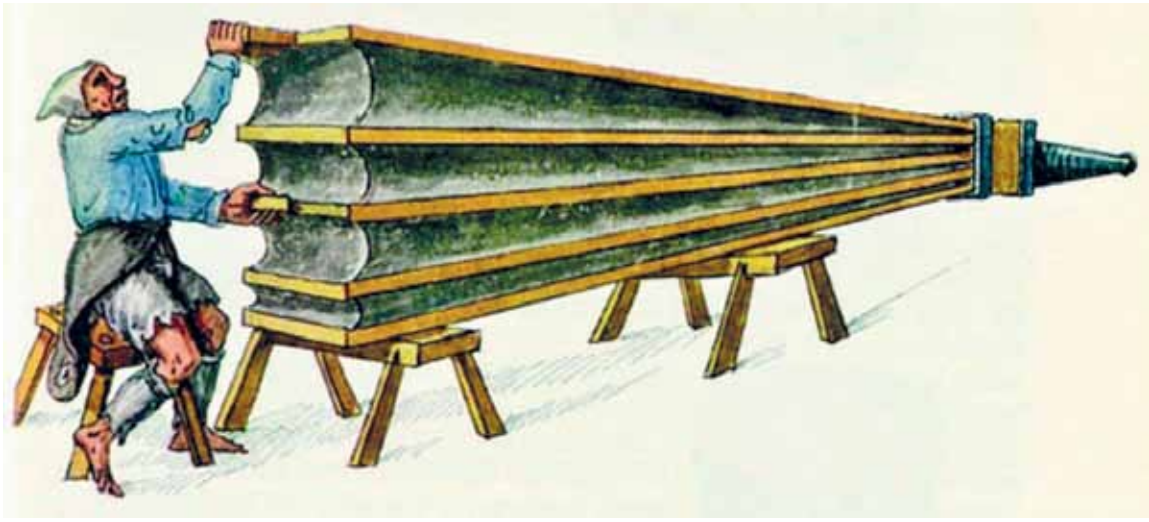
díla, druhy rud, důlní vody, tavení stříbra a příslušné pracovníky jsem vybral úryvek z pasáže o výdřevě.

Nejsou však horniny, z nichž se těží, vždy tak kypré a tvrdé, aby se nižádných podpor nepotřebovalo. K tomu cíli zapotřebí někdy zdí či murů a nazvíce jen lesu t. dříví rozličného z lesu. Tak často slemeno se suje a štoly hlavní musí se murovati t. vyzdíti aneb podvojemi a stenýři aneb jen žbáry po jedné neb druhé straně. Slemena jiná k. př. u strží musí se lesem podporovati; t. dřevěnými špalky, turlíky, jež horník na hlavě sekerou vyšouruje, aby náhlavky č. klíny mezi ně a slemeno vrážeti mohl. Sují-li se stěny šacht, vycimruje se třeba hned od roubně více neb méně hustě dloužaty a kráčaty, a tu potřebí dobře vypilichovati na ně díry neb hlubinky. Často postačují jen šruty t. tesanice k pažení dolů.

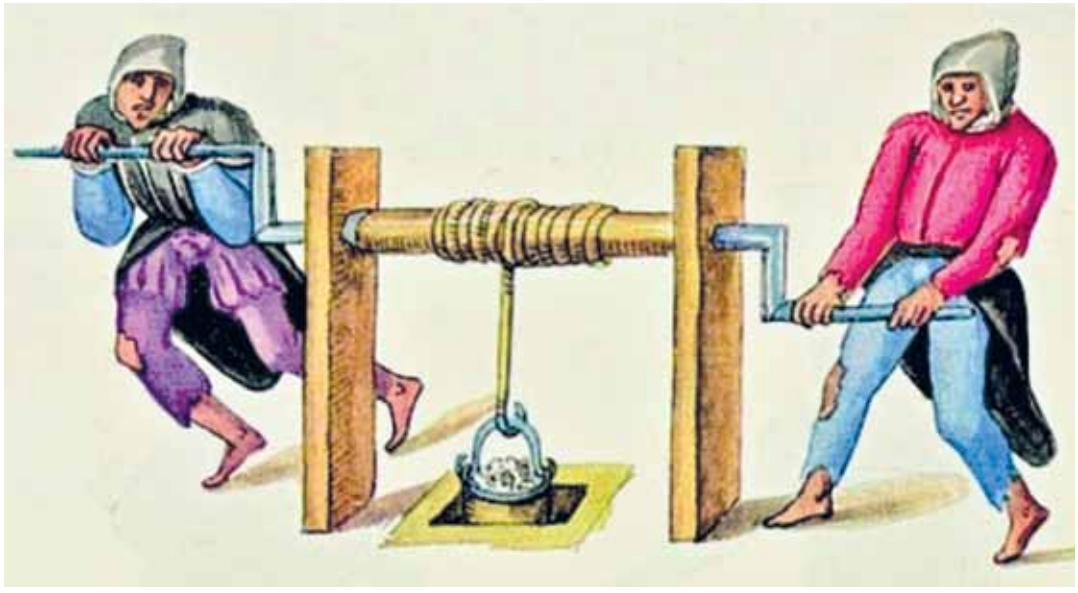
No řekněte, jak ta řeč horníků, našich předků, byla malebná a libozvučná. Velice mě potěšilo, že v článku nezapomněli ani na jáchymovský vynález z roku 1551 – na mihadla. Ovšem název byl ještě trošku jiný. Nicméně to ukazuje na rozšíření mihadel i mimo jáchymovský důlní revír.

komolitého tvaru (homole uťatá) se ze dříví k ochraně před ouvětřím, deštěm, sněhem atd. komle, k vytahování pak kybří nebo rud zasadí hředlo (hřídel) a provazem a kyblem na stojny, jež zakampovány jsou do bortů roubně. (Roubeň je rám na vrchu šachty, z 2 bortů č. kráčat, a z 2 pelestí č. dloužat složená.) Je-li práce větší, místo hředla (ležatého stožáru) staví se klanýř (stojatý hřídel), neb dokonce žentour s volmi místo koní pracovali při tažení rud. Žentour má již velkou komli spolu se zvoncem, načež se uhodí, kdykoli kybel neb kožená cálovka s rudami nebo kybřemi ven vychází.

Z mnoha dalších výrazů popisujících hornické nářadí, hornická

Za časů starších jen nepořádně se těžilo a důl pro nedostatek vzduchu opustili – měchové větrání bylo použito i v Jáchymově.

Hředlo k vytahování kybří nebo rud

...tak i míhadla č. tahadla t. stroje čerpadelní, jimiž se vody na kyblíky, kubry, pory z dolů tahají;

Na závěr uvedu poslední ukázku z textu. Kterou? Přesně podle hesla dnešních dnů „peníze až na prvním místě“ – několika slovy z kapitoly o odměnách.

...co vydobyli sluje ztěž, ztěžení, utržení (utržené peníze za rudy neb stříbro), důchod, kořist, kteráž se vyloží t. užitek horní mezi těžíře (kverky) rozdělí. Včepní peníze slovou ty, jenž po horním nákladu týhodně přebývají, bez pochyby proto, že do čepu, t. na pivo vehnati č. propíti mohou.

Jaroslav Ochec
foto: archiv autora

Kulinářské zážitky v Krušných horách

Krušné hory jako celek měly v minulosti i přes rozdílnost zemí mnoho společného, ať už šlo o hornictví, paličkování nebo nářečí. Mnoho z toho bylo v posledních desetiletích probádáno a výsledky byly zveřejněny na výstavách a v různých publikacích. Další společná věc – regionální kuchyně saského a českého Krušnohoří – byla pod odborným dohledem prof. Gottharda B. Schickera zpracována praktiky ze SOŠ a SOU Nejdek a učiliště pro výživu, techniku a hospodářství okresu Annaberg-Buchholz.

Společně s osídlováním Krušných hor v 16. století horníky z různých oblastí zde vznikla jedinečná kultura stolování, do níž každý z příchozích zabudoval své jídelní návyky. Ty se však v průběhu času měnily. Příčinou byly války, vyhnání obyvatel během reformace či po druhé světové válce, ale i vliv obchodních cest, které vedly přes hřeben Krušných hor. Zavedení nových potravin, jako byly například brambory v roce 1730, ovlivnilo zdejší stravování trvale.

Přibližně od roku 1630 se v důsledku drsného klimatu a úpadku hornictví vyvinula tzv. kuchyně chudých, jež pověst krušnohorské kuchyně dodnes mylně doprovází. Byly hojně využívány poklady, které nabízí příroda ve formě koření, bobulí a hub. Ale i domácí zvířata jako slepice a kozy produkovala vyhledávané doplňky této kuchyně. Vedle kuchyně chudých zde byla i řada jiných. Za zmínku stojí klášterní kuchyně, rolnická kuchyně, hornická kuchyně nebo domácí kuchyně s jejími různorodými recepty a bohatšími přísadami.

Úkol praktiků v tomto kulinářském projektu spočíval ve vaření starých krušnohorských receptů, ovšem s dnešními surovinami a prostředky, a v následném zhodnocení jejich praktičnosti pro denní život. Nebylo to jednoduché, protože v dnešní době, kdy se většina potravin připravuje průmyslově a obsahuje spoustu dochucovadel a umělých substancí, považují naše chuťové buňky pokrmy podle starých receptů za něco, na co nejsou zvyklé. Výsledky práce žáků ale můžeme ochutnat. V knize „Erb-Gerichte“ (Pokrmy našich předků), která vyjde na konci listopadu ve druhém německém a prvním českém vydání, je sbírka receptů, jež byla zpracována na základě historických podkladů a profesorem Schickerem doplněna o množství informací.

Učni nabízeli ochutnávku krušnohorské kuchyně

Obálka připravované publikace

Nyní přicházejí na řadu další partneři projektu, jako jsou společnosti Wirtschaftsförderung Erzgebirge GmbH a Tourismusverband Erzgebirge e.V. nebo město Annaberg-Buchholz, jejichž úkolem je uvést projekt v povědomí veřejnosti. Cílem je trvalý vstup výsledků projektu do gastronomie na obou stranách krušnohorského hřebenu. V tom má saská strana náskok, neboť pokrmy podle historických receptů a s regionálními produkty zde svým hostům nabízí již několik restaurací. Jde o to, aby k existujícím turistickým lákadlům, jako jsou sport, rekreace, hornictví, železnice, tradiční ruční práce či krušnohorské Vánoce, přibyly i kulinářské zážitky. Důležité je, aby vznikla přeshraniční síť gastronomů, kteří by se pro historické pokrmy nadchli. Na kulinářské zvláštnosti regionu je třeba více upozorňovat a v domácí kuchyni by se měly více využívat regionální produkty. Kromě gastronomického marketingu by bylo vhodné zahrnout výsledky projektu v budoucnu i do výuky kuchařů a zaujmout je pro krušnohorské tradice. V tom má SOŠ a SOU Nejdek obtížný úkol, aby její žáci dokázali překonat historicky ovlivněné přerušení kulturních tradic v minulém století. Důležitý je k tomu dobrý vývoj spolupráce mezi školami v Nejdku a v Annabergu-Buchholzu a osobní setkávání studentů, stejně jako rozšiřování kontaktů v oblasti odborného vzdělávání i na jiná zařízení.

Jelikož tento rozsáhlý a zajímavý projekt z programu Cíl3, na němž se podílí 290 žáků a 180 dospělých, bude na konci roku uzavřen, setkali se všichni zúčastnění 23. října v konferenčním sálu Alžbětiných lázní v Karlových Varech, aby ještě jednou zhodnotili aktivity a výsledky za poslední dva roky.

Bylo jednoznačně konstatováno, že praktici z odborných škol v Nejdku a Annaberg-Buchholz společně s profesorem Schickerem vytvořili velmi dobré podklady, které nyní musí být marketingovými partnery rozšířeny. V rámci této akce připravili učni obou škol pár ochutnávek svých umění a naservírovali účastníkům staročeskou chlebovou polévku, bramborovou polévku s houbami, karlovarský knedlík s masem na pivu, sýr trakař, pepřové sušenky a karlovarské koláčky. Uměním učňů byl překvapen i jediný přítomný gastronom, Jan Tůma z restaurace Tina v Perninku, jenž už svým hostům historické pokrmy nabízí.

Celkově se projekt „Krušnohorské kulinářské zážitky – regio-

Ukončení projektu v Alžbětiných lázních

nální kuchyně jako výraz (znovuobjevené) společné identity v česko-saském pohraničí“ stal zajímavým východiskem k probádání společných kořenů gastronomické kultury Krušných hor a jejich převedení do současnosti, které při odpovídajícím rozšíření a přizpůsobení má potenciál pro trvalé obohacení krušnohorské kuchyně a bude mít pozitivní vliv na turistický a hospodářský rozvoj regionu. Ale i pro ty, kterým je vaření pouze koníčkem, nabízejí výsledky této práce velké množství podnětů.

text a foto: Ulrich Möckel
překlad: Jana Picurová

„Krušné hory, náš domov, nabízejí tolik zajímavostí, že by bylo škoda, aby zůstávaly neobjeveny a aby si lidé pouze stěžovali a obdivovali věci odjinud, protože to, co máme u nás doma, vzbuzuje u cizinců ještě daleko větší obdiv.“

(Krušnohorský kronikář a farář ze Scheibenbergu Christian Lehmann v předmluvě ke svému „Historickému přehledu přírodních zajímavostí…“ z roku1699)

ZE SPOLEČNOSTI A KULTURY

Slavnostní požehnání obnovené kapli sv. Anny v Kotlině

Pomník v místě zaniklé obce

Dne 18. října se konalo za velké účasti návštěvníků a hostů z Německa slavnostní požehnání obnovené kaple sv. Anny v Kotlině.

V po válce zaniklé obci Kotlina (Köstelwald) u Měděnce byla v roce 1933 postavena kaple sv. Anny. První snaha o její postavení ovšem vznikla již v roce 1914,

kdy místní obyvatelé zakoupili pozemek pro stavbu. První světová válka plány překazila, zakoupený materiál a peníze zabavila armáda.

Obec sama je zmiňována již v roce 1431, kdy byla na tomto místě založena první osada. Ležela v nechráněné krajině a kvůli tvrdému podnebí se zemědělství příliš nedařilo. Obyvatelé nacházeli obživu většinou v okolních malých továrnách a v domácí výrobě rukavic, pozamentů, perličkových a flitrových kabelek, síťovaných tašek, čepic a paličkovaných krajek. Kromě toho také odtud v období kolem poloviny 19. století odcházeli do celého světa hudebníci.

Po skončení druhé světové války a po odsunu německého obyvatelstva postupně Kotlina upadala, nepodařilo se jí dosídlit. V souvislosti s budováním přísečnické nádrže na pitnou vodu se vesnice ocitla v ochranném pásmu, a proto musela být zbourána. Nad hranicí ochranného pásma se ocitla jen kaple sv. Anny a další čtyři domy, které zůstaly obydleny.

Je proto celkem zázrak, že kaple vydržela až do dnešní doby. Koncem devadesátých let se její stav

začal zhoršovat kvůli děravé střeše, vytlučeným oknům a chybějícím dveřím. Stala se objektem, kde po zdech čmárali různí příchozí, ale kde vyjadřovali své vzpomínky i původní obyvatelé, kteří své rodné místo navštívili.

Teprve v poslední době se kaple ujali místní obyvatelé a za pomoci radnice v Měděnci a dalších donátorů se jí podařilo opravit.

V roce 2010 byla za finanční podpory Obecního úřadu v Měděnci nově opravena a pokryta střecha. V roce 2011 byly díky sponzorským darům vyspraveny všechny trhliny a díry ve zdech

a stropě a provedeny nové nátěry. V roce 2014 za podpory dotačních programů Ministerstva pro místní rozvoj ČR a rozpočtu obce přišla na řadu fasáda. Uvnitř kaple byla obnovena pavlač a schody a její interiér nově vybaven skromnou výzdobou a lavicemi pro návštěvníky.

Při požehnání promluvila starostka obce Měděnec Valerie Marková, která shrnula krátce historii a postup renovace a poděkovala všem donátorům. Vlastní požehnání potom provedl páter Šimon Polívka z vejprtské farnosti.

Kulturní část zajistily děti pěveckého sboru malým koncertem. Sezení bylo ukončeno společnou modlitbou v německém jazyce. Vzhledem ke krásnému počasí mohli návštěvníci posedět a vzpomínat u venkovních stolů při malém občerstvení.

text s použitím zdrojů
z internetu a foto: Ota Děták

Pohled do zákulisí ochotnického souboru Jirásek Nejdek

Představitelé všech rolí a režisér s inspicientkou a nápovědkami

Ještě před šesti lety byl nejdecký kulturní dům (KD) v celoročním provozu. Vedle využívané restaurace mohli i ochotníci pravidelně zkoušet na domácím jevišti (tehdy komedii Miroslava Horníčka „Tři Alberti a slečna Matylda“) a úsilí všech členů soubor směřovalo k premiéře nazkoušené hry. Byla to také v roce 2008 prozatím poslední domácí premiéra, uváděná u příležitosti nedožitých devadesátin autora hry na jevišti kulturního domu.

Příprava scény a osvětlovací techniky v hradním sále v Lokti

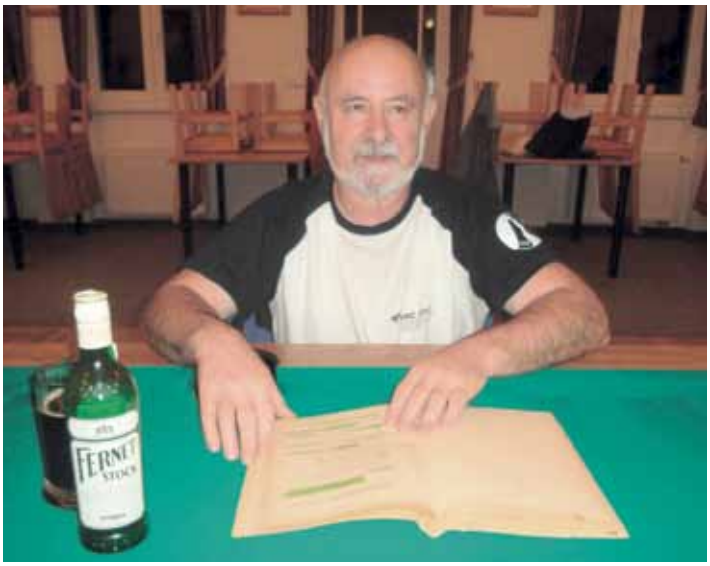
V následujících letech skončil neomezený provoz KD a další snažení nejdeckých ochotníků se zdálo být na neurčitou dobu ukončeno. Elán a optimismus však neztratil vedoucí a režisér souboru v jedné osobě – Karel Uzel, který nastartoval novou etapu jeho činnosti. A tak po několika letech hledání a neúspěšných pokusů, způsobených i personální proměnou souboru, nalezl „rejža“ ve spolupráci s Radomírem (Ráďou) Böhmem řešení v Hotelu Seifert v Nových Hamrech. Pořádání úvodních čtených zkoušek v salonku nejdeckého Hotelu Anna muselo být záhy nahrazeno zkouškami aranžovanými přímo na jevišti. A právě takovou podobu zkoušení umožňoval sál s jevištěm novohamerského hotelu.

Režim zkoušek vyžadoval od všech zúčastněných zvýšené nároky na vynaložený čas (dojíždění z Nejdku), ale útulné prostředí poskytovalo záruku dovést zkoušenou hru k premiéře. „Leden 2013 odstartoval novou éru. Snad poprvé chystal soubor premiéru mimo Nejdek, v hotelu Seifert v Nových Hamrech. Premiéra hry ‚Potichu to neumím, jsem vášnivej‘ sváděla svým názvem mylně k úvahám o lásce, hříchu,“ napsal Krušnohorský Herzgebirge Luft v čísle 2/2013. Hra amerického autora Joe DiPietra se po premiéře 11. ledna 2013 představila ve své třetí repríze i jako nejdecká „premiéra“ v kulturním domě 19. ledna 2013. V sedmé repríze místo Lídy Parnahajové v roli Caitlin úspěšně zaskočila nová tvář souboru Romana Malá. A tak přišla derniéra v důstojném opravdu místě. Bavil se pán hradu Loket? Domníváme se, že jistě. Osmá repríza a derniéra se odehrála 19. dubna 2014.

Poslední dvě reprízy se odehrávaly v letošním roce, kdy režisér už s omlazeným a rozšířeným souborem organizoval zkoušky nové hry – frašky anglického dramatika Artura Watkyna „Volá Melbourne“. Premiérové představení spatřili opět diváci v Nových Hamrech (30. května 2014), premiéry obou posledních her jsou tedy poděkováním souboru za poskytnutý azyl. Po opožděné nejdecké „premiéře“ (13. 6. jako druhé hry) následovalo putování po jevištích v Jáchymově (25. 7.), Ostrově (Malá přehlídka ochotnických DS 31. 8.), Perninku (31. 10.) a v sedmé repríze znovu v Nejdku (14. 11.) v kulturním domě.

Shodou okolností se opakuje stejná situace jako u loňské hry. Onmá repríza se uskuteční opět na hradě Loket (29. 11. 2014). O aktivitě souboru a neutuchajícím optimismu režiséra svědčí fakt, že v současné době už začínají první čtené zkoušky nové hry.

Ať je tento pokus o bilancování posledních několika let i vyjádřením díků všech členů naší ochotnické party k nadcházejícímu životnímu jubileu režiséra souboru Karla Uzla, který 3. prosince oslaví 65. narozeniny. Ať neslábne, jen dál sílí ochotnické nadšení, úspěch tvoří souhra party, to divák vždy ocení!

Režisér souboru Karel Uzel při jedné ze zkoušek

za všechny členy divadelního souboru připíjí „rejžovi“ na zdraví
Karel Hlávka
foto: Karel Hlávka

Jáchymovské pečené knedlíky

Večer si připravíš pár brambor. Když jsou uvařené, oloupeš je a namačkáš do mísy, kde je necháš stát do druhého dne. Pak je dáš trochu od sebe a posolíš, ne moc! Vezmeš polévkovou lžíci hrubé mouky a nasypeš přes to. Jedno vejce k tomu můžeš přidat taky a půl libry tvarohu (250 g). Ničím nepolévat! Tuto hmotu pořádně prohněteš jako normální knedlíky! Do pekáče přijde trochu sádla, to ale víš sama.

Pak vezmeš polévkovou lžíci těsta a klouby ho rozmačkáš, ne moc a ne málo. Prsty si vždycky trochu namoč ve vodě, aby se ti těsto na klouby nelepilo.

Každý knedlík musí být sám, aby mohl zhnědnout kolem dokola. Namažeš těsto, to znamená, že každý knedlík ještě jednou omastíš a nasypeš na něj krupici. Já krupicí nešetřím, protože pak jsou lepší. Až v troubě zhnědnou na jedné straně, tak otoč pekáč.

Když jsou hotové, ještě jednou je ostříkneš sádlem z mašlovačky. Nepotírat, protože si rozmatláš krupici! Uděláš je čtyřikrát pětkrát a budou jako moje.

Recept nalezl Jaroslav Ochec v knize Konradsgrün zum freien Bergstadt St. Joachimsthal, vydané spolkem St. Joachimsthaler Heimatfreude (rok neuveden)
překlad a foto Karel Picura

Může být něco lepšího než
pečené knedlíky?
Olizuju si prsty, ruku jako
kočka pesíky.
Moc k nim toho není třeba,
pár brambor, tvaroh, špetka
másla;
trocha krupice, na to pár
rozinek,
to nejlepší je bašta.

Pečené knedlíky, brusinky,
hrnek kafe, to každému chutí,
sliny se sbíhají v puse,
i když se o nich jen mluví.
Jakmile na ně pomyslíš,
břicho radostí ti kručí,
proto v Krušných horách,
na pečené knedlíky nikdo
nedopustí.

Anton Günther (1901)

Gebockene Knödle

Toler gebockena Knödla.

Stellst ohmd a poor Ardäppl zu. Wenn sa gekocht sei, schälst sa o, quetscht sa innera Schüssl nei un läßt sa stieh bis om onnern Tog. Dann tust sa awing auseinandermochn un strohst a bißl Solz drüber, net ze vill! Dann nimmsta en Aßlöffl griffigs Mahl un strohsts drüber. A Ei kosta aa no tu un e holbs Pfund Quork. Nischt schütten! Tust des Zeich orndlich dorchkneten wie offeren Knolln!

En de Pfonn kimmt a wing Fettn nei, des waßta jo salwer Dann nimmsta en Aßlöffl setten Taag un tustn mit Deina Fingerknöchla auseinanderquetschen, net ze stork un net ze schwoch. Tust Deina Finger immer a bißl in Wosser eitunken, daß der Taag net su on de Fingerknöchl hängen blebt.

Jeds Knödl muß ollaa sei, daß rundamedim schie braun warn ko. Schmierst dan Taag, des haaßt: jeds Knödl, noch a mal mit Fettn o un strohst Grieß drauf. Ich spor net mitn Grieß, weil sa donn besser warn. Wenn sa in der Röhr of aner Seit braun sei, drehst de Pfonn im.

Sei sa fertig, tust sa noch a mol mitn Fettnwischl üwerspritzen. Net schmiern, weilsta en Grieß runterfatzt! Wennst sa vier-fünfmol gemocht host, warn sa wie meina."

Ka's denn wos Bessersch gaabn
als wie gebockene Knödle?
Mer lackt de Händ on de Finger dernooch
als wie de Katz de Pfötle.

s'gehärt fei gor net viel derzu,
e paar Ardäppl, Quark on Butter,
e wing Grieß on e paar Rosining drauf,
dos is es beste Futter.

Gebackene Knödle on Preißelbeer
on e Topp Kaffee schmeckt jeden,
's Wasser laaft ann in Maul schu z'samm,
härt mer när e Mol derva reden.

On denkt mer dra, fängt schu der Mogn
ve Freiden a ze bromme,
drüm loß mer aah in Arzgebirg
über gebackene Knödle nischt komme.

Anton Günther 1901

Eingesandt von Trudl Wartnei/ Rauscher aus Joachimsth.

Horní Blatná opět

Tradice je prostě tradice a centrum krušnohorského vinařství Horní Blatná to má dané od pánaboha, snad už z prehistorie. Nejinak to bylo i v sobotu 4. října v hotelu Modrá hvězda.

Předstartovní nervozita Herr Grüna vyprchala až při zpěvu prastaré hymny Ó, weinen Baum pod dohledem léty zoceleného Sudetbrüderzimbalbandu.

Při popíjení vína zavzpomínali všichni účastníci na doby dávno minulé ukázkami z hornoblatenské Kroniky ochsendorfské:

„Po době ledové nastala tzv. doba lísková a zdejší krajina porostla keři lísky a vinné révy. Lid, který zde žil, druh člověka shrbeného, se živil sběrem plodů, oříšků a hroznů. Samozřejmě také přemýšlel o jejich skladování na dobu

Občerstvení na stolech se nabízelo samo, víno potom místní krojované vinařky.

nouze. U oříšků to bylo zdánlivě jednoduché, nasbíral je do pytle a pověsil u svého obydlí. Problém byl pouze v odhánění dotěrných veverek. Řeknete si, veverka to nemůže být žádný problém ji ode-

Veverčák Riči vyhlíží pytel s oříšky

hnat. Jenže v té době lískové vypadaly krušnohorské veverky trochu jinak. Jednalo se o živočišný druh velikosti něco mezi veverkou a medvědem.

Víno se zpracovávalo dvěma způsoby. Šlapáním a žvýkáním. Šlapání vína prováděl chlap. Důvod byl prostý – bylo lepší, když šlape doma, než když courá někde jinde. Žvýkání hroznů byla ženská práce a zase to mělo praktický význam. Těch několik dnů

Názorná ukázka žvýkání a šlapání vína

v roce bylo v domácnosti ticho a klid.

Výsledná kvalita nebyla ovšem žádná sláva. U mužského zpracování byla chuť často odvislá od toho, kde se dotyčný před šlapáním pohyboval. Také u ženského vína, vzhledem k tehdejší dentální hygieně, nebyl výsledek o nic lepší. Aby se proto zabránilo

ve znamení vína

Hornoblatenská losovačka

dohadům, co je chlapské a co babské pití, oba produkty se nakonec míchaly dohromady. S převratnou metodou, která se v drobných obměnách používá dodnes (včetně jižní Moravy), přišel až nestor krušnohorského vinařství pan Müller ze saského Thürgau.“

Prezentace projektu Wein Plessberg

K degustaci a porovnání produktů minulosti a současnosti se nepřihlásil žádný dobrovolník ani vítěz vylosovaný prověřenou metodou „karlovarské losovačky“

O tom, že krušnohorští vinaři nežijí pouze minulosti, ale myslí i na budoucnost, přesvědčila přítomné prezentace projektu „Wein Plessberg“: Plešivec, dlouhé a široké, sluncem ozářené teplé jižní svahy porostlé vinnou révou, podél vinic zavlažování sprchami a děly a na sedačkách lanovek vinaři i se svými produkty. Ale to není vše. Víno, které se natrhá, je nutné zpracovat. K tomu účelu by sloužily opuštěné tovární haly papírny ve Pstruží, Quiltu Pernink, rukavičkárny v Abertamech atd. A co s vínem? No přece přímo se nabízejí nepřeberné možnosti skladování v krušnohorském podzemí, které má optimální teplotu a stálou vlhkost. A jako třešnička na dortu – působení radonu. Výsledek? Originální krušnohorské radonové víno k vnitřnímu a vnějšímu použití.

Přestože by tento projekt přinesl do regionu nová pracovní místa a další oživení v návaznosti na zápis Krušných hor na Seznam světového dědictví UNESCO, zatím neprošel a ROP severozápad upřednostnil konkurenční projekt lyžařského areálu. Proces globálního oteplování se však zastavit nedá a budoucnost jistě nebude patřit krušnohorským lyžařům, ale vinařům.

Poté následovala zábava s tancem a zpěvem až do ranních hodin.

Zábava s tancem

text: Jiří Kupilík
foto: Jiří Dimitrov

Nejlepší všelék

Příprava: 5 g třezalky tečkované, 5 g jitrocele kopinatého, 5 g podražce křovištního, 5 g prvosenky jarní neboli petrklíče, 3 g zeměžluče lékařské. Byliny je nejlépe sbírat osobně, ale lze je koupit i ve specializovaných prodejnách zdravé výživy.

Směs bylin nasypeme do hrnku, zalijeme 0,5 l vody a důkladně promícháme. Necháme přejít varem a okamžitě odstavíme. Po patnácti minutách velmi, ale velmi opatrně, nejlépe přes plátýnko, scedíme do půllitrového hrnku. Nedoslazujeme, a to ani medem.

Užití: Otevřeme okno, čaj s odporem vychrstneme na dvůr či na ulici a prázdný hrnek doplníme až po okraj slivovicí. Pijeme táhlými doušky s úlevou a blaženým úsměvem.

(MU)

Zima přede dveřmi

Zelené listí na stromech 24. října 2014

Jsme v poslední čtvrtině roku a už se pomalu můžeme poohlížet a bilancovat. Nemělo by nám při tom uniknout jedno pozitivum tohoto roku, a to, že jsme měli jedno z nejdelších vegetačních období za posledních třicet let.

Z pohledu fenologie – nauky, která zkoumá projevy živých organismů v závislosti na změnách počasí – za to může krátká a teplá zima, kdy se jednotlivé pozorované fáze objevily o 22 až 33 dní dřív než obvykle. Třeba tráva vyrašila místo na konci dubna, jak to obvykle bývá, už koncem března. Třešně nekvetly mezi 12. až 16. květnem, ale už 18. dubna. Ještě ve třetí dekádě října bylo mnoho druhů stromů stále olistěných. K tomu mohu přiřadit z mykologického hlediska i to, že první běžně sbírané houby míváme v okolních lesích okolo 10. až 25. července, letos ale už okolo 20. června. Letošní první smaženice z 22. května byla unikát, který se patrně nepodaří dlouho vyrovnat. Houby stále rostly ještě do začátku třetí říjnové dekády, a jde tudíž o jednu z nejdelších houbařských sezon.

Čerstvý hříbek z 24. října 2014

Koncem léta a začátkem podzimu se začalo diskutovat, jaká bude letošní zima, kdy napadne první sníh. Tuto záležitost přetřásají lidé pravidelně i podvědomě s ohledem na odkazy minulosti a strach ze zimního strádání, jež pravidelně ve větší či menší míře zima přinášela. Dnes je to bohudík trochu jinak a jsou přímo odvětví, která ze zimy profitují, jako například střediska zimních sportů. Opět se objevují zaručené předpovědi jako ty z loňského podzimu, které hovořily o stoleté zimě. Stoletá nakonec byla, ovšem opačně, než předpovědi tvrdily. Letos jsem již zaznamenal v některých médiích, že zima má být dokonce sibiřská. Ještě než se podíváme do minulosti, chtěl bych opět připomenout důležitou skutečnost, že Karlovarský kraj má specifickou polohu, i co se týká zim. Jsme geograficky nejblíže k oceánu, a tudíž se jeho vliv poměrně často promítá do charakteru našich zim. Výsledkem jsou velké a dynamické zvraty – například ráno je –17 °C, a večer +1 °C a prší. To ve stejné nadmořské výšce příkladně v Beskydech nehrozí. Beskydy, Krkonoše a vše, co je od nás na východ, už má pevninský ráz počasí. S tím samozřejmě souvisí i stálost sněhové pokrývky či kolísavost teplot.

Již desetiletí se pokouším posoudit následující zimní období z informací získaných studiem 20 až 28 přírodnin (například jeřabin, cibule vypěstované v lokalitě, včel a jejich zazimování, mravenců atd.). K 24. říjnu mi chybí stále ještě deset těchto prvků. A tak mohu říci jen s malou pravděpodobností, jaká zima či spíš její začátek letos bude.

V první fázi, a to až do Vánoc, bude více mlh a oblačnosti z mlh, bude méně slunečního svitu, hlavně v nižších polohách. Dále bude zima bohatší na srážky a teplotně asi nad průměrem (nikoliv ale tak jako ta loňská). Stálost sněhu vidím až nad 800 metrů nadmořské výšky. Ve výškách okolo 600 metrů můžeme čekat i několik zvratů.

A jaké byly začátky zim v minulosti?

Sedmesátá léta se vyznačovala tím, že zimy zpravidla přicházely později a všemu předcházelo období listopadových a hlavně prosincových stálejších teplot pod bodem mrazu. Lidé tak mohli pohodlně a poměrně dlouho bruslit na vodních nádržích. Zima se sněhem nastupovala velmi pozvolna – během prosince či dokonce v lednu.

Osmdesáté roky probíhaly ve znamení proměnlivých začátků zim. Již se nešlo spolehnout, že si nejdříve zabruslíme a poté bude sníh, jako tomu bylo v 70. letech. Zima začínala okolo 10. listopadu, někdy až okolo 15. prosince a většinou se připomněla sněžením, ne holomrazy. Začátek zim tohoto desetiletí býval pozvolný, ale v prosinci se již pokrývka dostala do blízkosti průměru dané lokality.

V 90. letech zima přicházela většinou koncem listopadu, ale

Nástup zimy

nezřídka až po Vánocích a byly to teplé zimy, slabé na výšku sněhu, velmi proměnlivé. Začátek byl většinou velmi pozvolný a sněhová pokrývka dosahovala jen poloviny běžných místních hodnot.

Od milénia 2000 do roku 2010 bylo naopak možné pozorovat, že zima začíná poměrně brzo, v první polovině listopadu, a její nástup probíhal razantně, do několika dní poměrně vysokou sněhovou pokrývkou, chladným a stálým počasím i v prosinci. Krom poslední zimy 2013/2014 lze i ty tři předešlé přiřadit k minulému desetiletí.

S pozdravem váš větropravec
Rudolf Kovařík
foto: Jiří Kupilík

Prožijte s námi
Adventní tradice
V KRUŠNÝCH HORÁCH

1. Advent 30.11.2014
Rozsvícení vánočního stromu na božídarském náměstí s českými a německými koledami, cukrovím a svařáčkem
Boží Dar, neděle od 17.00 hodin

Ježíškovy vánoční trhy na Božím Daru
Boží Dar, sobota 10–16.00 hodin

2. Advent 6.12.2014
Návštěva vánočních trhů v Oberwiesenthalu s českými koledami country skupiny Album
Oberwiesenthal, sobota od 17.00 hodin
autobus Jáchymov - Boží Dar - Oberwiesenthal a zpět zajištěn

3. Advent 13.12.2014
Advent plný tradičních řemesel a dárků. K vánoční atmosféře hrají božídarské děti
Hotel Praha, Boží Dar, sobota 13–17.00 hodin

4. Advent 21.12.2014
Adventní putování po Ježíškově cestě
sraz na náměstí Boží Dar ve 14.00 hodin

více informací na
www.klubkrusnychhor.cz
www.bozidar.cz

www.krusnohorskaapatyka.cz

VÁNOČNÍ DÁREK Z KRUŠNÝCH HOR

www.katcinybylinky.cz

SKIAREÁL

Plešivec

3

Otevřeno od prosince 2013
www.skiarealplesivec.cz

12 km sjezdovek, 3 lanové dráhy, 5 vleků, dětský park, 100% zasněžováno, lyžařská škola, půjčovna, restaurace, apres-ski bar, ski bus...

12 km pistes, 3 ropeways, 5 lifts, childern park, 100% artificial snow, ski rent, ski school, restaurants, apres-ski bar, ski bus, etc.

12 км трасс, 3 подъемника, 5 подъемников, детский парк, 100% оснежения, горнолыжная школа, прокат лыж, рестораны, апре-ски бар, лыжный автобус и т. д.

AQUA CENTRUM AGRICOLA

AQUACENTRUM AGRICOLA
JÁCHYMOV
SPORT & RELAX & WELLNESS
Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infrasauna a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhličité a radonové koupele
- relaxační masáže
- parafínové zábaly
- rybičky Garra Rufa
- skupinové lekce Aquafitness /na objednávku/
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kavárna

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz
www.aquajachymov.cz www.laznejachymov.cz
LÉČEBNÉ LÁZNĚ JÁCHYMOV

Truhlářství Dorazín Abertamy
Vám nabízí
srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Přijďte se k nám podívat, některé kusy máme skladem

www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:
Sokolská 406, 362 35 Abertamy
Tel.: +420 725 891 545
email: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ
MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST
- *poplatkový lov jelení zvěře*

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA
- *certifikované stavební řezivo*
- *paletové přílezy*
- *řezání střešních krovů na zakázku do délky 10,5 m*
- *pořez na zakázku*

k03050

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211,** fax: **353 811 221**
STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

HORSKÝ STATEK
ABERTAMY s.r.o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských produktů a výrobků do prodejny v Abertamech, Perninská 186

Nabízíme
sýry z ovčího, kozího a kravského mléka, mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako regionální potravina a biopotravina roku, lahvové vysokotučné kravské mléko, máslo a také čerstvé hovězí a jehněčí maso z vlastního chovu.

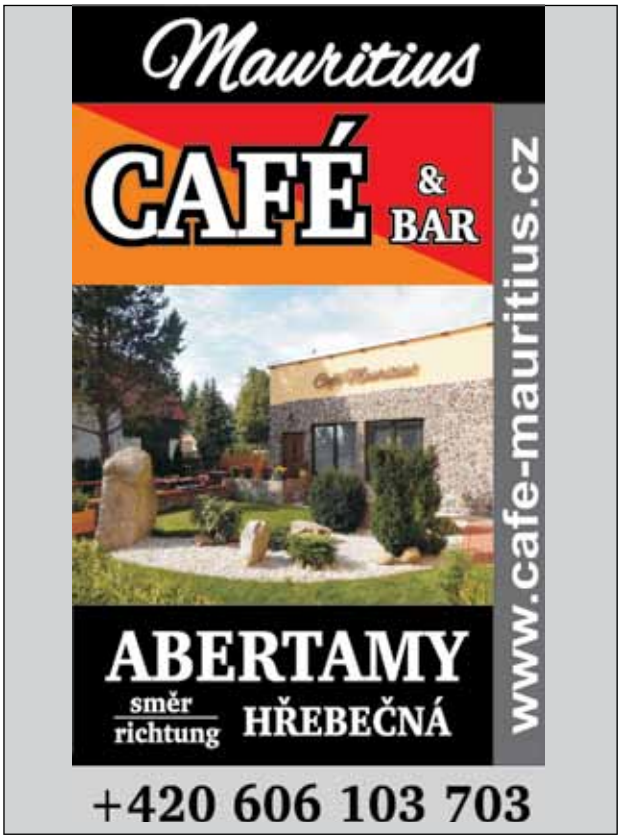
Otevírací doba: Pátek 8-12 a 13-17; Sobota 8-12
Tel.: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz
www.ryzovna.cz

OČNÍ OPTIKA
POTŮČKY
RYCHLE - LEVNĚ - KVALITNĚ
Pondělí až Neděle 10:00 - 17:00
STŘEDA ZAVŘENO

adresa: Potůčky 171 / tel.: +420 351 120 294

apartmány
ENGADIN
Nejnovější wellness
v Krušných horách
V prosinci otevíráme
+420 774 701 505
+420 603 503 979
info@apartmanyengadin.cz
www.apartmanyengadin.cz

Mauritius
CAFÉ & BAR
www.cafe-mauritius.cz
ABERTAMY
směr
richtung
HŘEBEČNÁ
+420 606 103 703

HLEDÁTE?
VIDÍTE
OČNÍ LASEROVÉ CENTRUM
NEMOSMPC
Areál Nemocnice Ostrov
U Nemocnice 1161, 36301 Ostrov
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc
Oční laserové centrum NEMOS MPC
je akreditovaným pracovištěm
s nejmodernějšími certifikovanými
technologiemi v České republice.
REALIZOVANÉ ZÁKROKY:
• Odstranění dioptrií laserem
• Operace šedého zákalu
femtosekundovým laserem
• Operace zeleného zákalu
• Implantace nitroočních čoček
• Léčba sítnice
• Operace rohovky
• Estetické oční zákroky

Firma
FIDRMUC & MODES GbR
www.pendler.cz
POMOC ČESKÝM ZAMĚSTNANCŮM V NĚMECKU
při neznalosti zákona a jazyka
• Daňové poradenství
• Dávky sociálního zabezpečení
• Zdravotní pojištění
• Rodinné dávky
• Přídavky na dítě
Marcela Fidrmucová
+4915775142517
Barbora Modesová
+420607165665
info@pendler.cz

Občanské sdružení Abertamy
Bürgerverein Abertham

Výstava „ABERTAMSKÉ RUKAVIČKÁŘSTVÍ“

ABERTAMY MĚSTO RUKAVIČKÁŘSKÉ TRADICE

V níže uvedených termínech vždy od 13:00–17:00 hod. v přízemí budovy Městského úřadu Abertamy

ŘÍJEN
sobota **25.10.2014** – včetně ukázky řemesla

LISTOPAD
sobota **08.11.2014**
sobota **22.11.2014** – včetně ukázky řemesla

PROSINEC
sobota **06.12.2014**
neděle **28.12.2014** – včetně ukázky řemesla

Návštěvy skupin možné po předchozí dohodě i mimo otevírací dobu
Kontakt: Rudolf Löffler, 728 550 146, rudalo@seznam.cz

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
PROSINEC až KVĚTEN
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ HERZGEBIRGE LUFT
Registrace MK ČR E 20467
Horní Blatná
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II.odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 ● M-723 331 711